

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

SITUAČNÍ ANALÝZA MĚSTA BRUNTÁL

Zpracovala: Mgr. Michaela Stejskalová

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

Seznam použitých zkratk a vysvětlivky některých pojmů:	2
1. ÚVOD A CÍLE ANALÝZY	3
2. ZÁKLADNÍ POJMY	4
2.1. Sociální vyloučení	4
2.2. Školská legislativa	5
2.3. Inkluze ve vzdělávání	5
3. METODOLOGIE	7
3.1. Použité metody	7
3.2. Seznam komunikačních partnerů	7
3.3. Etika a průběh výzkumu	8
4. ANALYTICKÁ ČÁST	9
4.1. Popis obce, její demografická struktura a základní charakteristiky ve vztahu k sociálnímu vyloučení	9
4.2. Struktura místní vzdělávací sítě a situace začleňování v ní	11
4.2.1. Mateřské školy	12
4.2.2. Základní školy	17
4.2.3. Střední školy	23
4.3. Neziskové organizace a jejich vliv na vzdělávání dětí a žáků	25
4.3.1. Občanské sdružení Spolkový dům Mariany Berlové	26
4.3.2. EUROTOPIA.CZ, o. p. s.	26
4.3.3. Help-IN, o. p. s.	26
4.3.4. Liga, o. p. s.	26
4.3.5. OPEN HOUSE, o. p. s.	27
4.3.6. Jileha - Srdcem	27
4.3.7. Shrnutí a doporučení pro podporu vzdělávání neziskovým sektorem	27
5. ZÁVĚRY	29
Struktura místní vzdělávací sítě, děti, žáci, pedagogičtí pracovníci	29
Regionální a sociální dostupnost školek a škol	29
Postoje rodičů a dětí se sociálním znevýhodněním	30
Připravenost zástupců škol a školek na začleňování žáků s potřebou podpůrných opatření	30
PŘÍLOHY	31
Příloha č. 1: Seznam dokumentů použitých při desk research	31
Příloha č. 2: Checklisty a evaluační indikátory	31

Seznam použitých zkratk a vysvětlivky některých pojmů:

ASZ - Agentura pro sociální začleňování

AP, OA, ŠA - Asistent pedagoga, osobní asistent, školní asistent

HN - sociální dávky v hmotné nouzi

IVP - Individuální vzdělávací plán

Kraj - krajský úřad Moravskoslezského kraje a příslušné odbory

LMP - lehké mentální postižení

Město - městský úřad města Bruntál a příslušné odbory

MPI - Místní plán inkluze

MŠ, SŠ, ZŠ - mateřská škola, také používáme označení školka; střední škola, základní škola

MŠMT - Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

NZDM - Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, také nízkoprah

PPP - Pedagogicko-psychologická poradna

RVP PV a RVP ZV - Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a pro předškolní vzdělávání

SPC - Speciálně-pedagogické centrum

SPSZ - Strategický plán sociálního začleňování

SVP – Speciální vzdělávací potřeby

SZ - sociální znevýhodnění

Šablony - Šablony pro MŠ a ZŠ - podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování

ŠVP - Školní vzdělávací program

1 Úvod a cíle analýzy

Tato situační analýza vznikla v rámci Individuálního systémového projektu **Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami¹ (IKV)**. Hlavním cílem projektu je dosáhnout uplatnění principů IKV na participativním základě a vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj opatření vzniklých v průběhu projektu v obcích do projektu zapojených.

Za účelem úspěšné realizace projektu musí být v zapojených obcích provedena situační analýza. Jejím hlavním cílem je popsat stav, strukturu a kapacity místní vzdělávací sítě, dále pak postoje ke vzdělávání a začleňování a domnělé či faktické bariéry v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání na straně cílových skupin projektu. Mezi tyto cílové skupiny patří:

- Zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelů škol působící ve vzdělávací politice
- Vedoucí pracovníci škol a školských zařízení, pedagogičtí pracovníci
- Pracovníci a dobrovolníci v organizacích působících v oblasti vzdělávání nebo v asistenčních službách a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže
- Rodiče dětí a žáků
- Děti a žáci.

Tato analýza se zaměřuje na místní specifika vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zároveň ale vzhledem k zaměření činnosti Agentury pro sociální začleňování věnujeme velkou pozornost vzdělávání dětí a žáků sociálně znevýhodněných a ohrožených sociálním vyloučením². V české společnosti hraje specifickou roli v sociálním vyloučení od majority viditelně odlišná, romská etnicita. Není tomu jinak ani v Bruntále, i když ani jedna z identifikovaných sociálně vyloučených lokalit se nedá považovat za čistě romskou.

Jak se opakovaně ukazuje při našich výzkumech, ale i v poslední zprávě o stavu romské menšiny³, hraje etnicita velkou roli i ve školním prostředí, ani ne tak kvůli specifickým práce s romskými dětmi a žáky, jako spíš kvůli pohledu majority na to, že jejich děti mají být vzdělávány a vychovávány společně s těmito „viditelně jinými“ dětmi. Z tohoto důvodu, i když primární cílovou skupinou analýzy jsou děti a žáci ze sociálně vyloučeného prostředí a sociálním vyloučením ohrožení, se v textu často dotýkáme „romství“ jako specifické charakteristiky, která je i snáze uchopitelná z hlediska komunikačních partnerek a partnerů.

Na základě dat obsažených v této analýze mohou svoji činnost rozvíjet lokální konzultanti, metodici a konzultanti inkluzivního vzdělávání pro danou obec, kterým slouží také jako podklad k vytvoření Místního plánu inkluze ve vzdělávání (MPI). Data v této analýze nejsou konečná, slouží pro základní orientaci v problematice v daném místě. Na podnět výše uvedených pracovníků může být tato analýza doplněna o další potřebná data.

¹ Registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586, OP VVV.

² Problematice sociálního vyloučení se věnujeme více v části 2.1.

³ Zpráva o stavu romské menšiny v České republice za rok 2016. https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Zprava-o-stavu-romske-mensiny-za-rok-2016_1.pdf.

2 Základní pojmy

2.1 Sociální vyloučení

V materiálu ASZ⁴ se uvádí, že „sociálně vyloučení jsou ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu. Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.).“ Podle toho, v jakých oblastech k vyloučení dochází, mluvíme o různých dimenzích sociálního vyloučení. Nejvýrazněji jsou pocítovány prostorová a ekonomická dimenze vyloučení, ty jsou vzápětí následovány kulturním, politickým a sociálním vyloučením v užším smyslu, které se týká především kvality a kvantity vztahů a sociálních interakcí. Tyto dimenze se doplňují a kumulují a člověk čelící sociálnímu vyloučení se propadá do stále větší chudoby a izolace. Důležitou dimenzí je vyloučení symbolické, které často stojí na začátku prostorové segregace nebo ho přinejmenším ospravedlňuje. Stigmatizace většinovou společností umocňuje všechny zmíněné dimenze a znemožňuje dotčené skupině se z izolace vymanit vlastními silami.

Nejvýraznější a nejviditelnější dimenzí je dimenze prostorová, projevující se většinou nedobrovolnou segregací a koncentrací určité skupiny lidí na určitém místě, které je nějakým způsobem na kvalitativně nižší úrovni než je standardní ve většinové společnosti (může se jednat o kvalitu životního prostředí nebo technické vlastnosti bytů a domů). Taková lokalita má často zhoršenou dostupnost k institucím a službám, tím jsou zcela vyloučené z mobility ve fyzickém prostoru určité skupiny v rámci vyloučené lokality (např. matky s malými dětmi nebo starší lidé). Pokud vzdálenost není dostatečnou překážkou, objevují se v okolí těchto lokalit fyzické bariéry (nebo tyto lokality přímo vznikají na místech, které už jsou nějakým způsobem fyzicky oddělené). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska většinové společnosti, i vnitřní faktory, např. životní styl samotných sociálně vyloučených a jeho aspekty v rozporu s vnímáním většinové společnosti, které se často mezigeneračně opakuje.

Chudoba neboli ekonomické vyloučení, je způsobeno zejména ztíženým přístupem na trh práce. Primárně se může jednat o nemožnost dosáhnout na lépe placené zaměstnání poskytující vyšší míru zajištění (např. z důvodu nedostatečné kvalifikace), sekundárně může jít o nemožnost získat jakékoliv legální zaměstnání. Absence sociálního kapitálu také ztěžuje možnost získat práci, nebo se o práci dozvědět způsoby, které jsou běžné mezi příslušníky středních tříd. Tyto osoby se poté přesouvají do zóny šedé ekonomiky (tzv. práce na černo), případně vůbec nevykonávají placenou práci. Tato situace je samozřejmě rámovaná nedostatečnými příjmy na zabezpečení běžných potřeb a pádem do dluhové pasti.

Kulturní vyloučení je výsledkem ztížené možnosti dotčených osob využívat kulturní kapitál společnosti. Projevuje se zejména horším přístupem k institucionalizovanému vzdělávání, který může být ovlivněn nedostatkem podnětů a slabší připraveností dětí na nástup do základní školy hlavního vzdělávacího proudu. Důsledkem může být to, že vzdělání se nestává součástí kulturních vzorců dotčených osob a situace se reprodukuje v dalších generacích.

Je zřejmé, že všechny dimenze sociálního vyloučení se vzájemně ovlivňují a prohlubují, proto snaha o opětovné začleňování do většinové společnosti musí probíhat v několika oblastech najednou a s vědomím toho, že výsledky nebudou okamžitě viditelné. Neméně zřejmé je i to, že vymanění se ze situace sociálního vyloučení, která je způsobená strukturálními silami, je pro vyloučené prakticky nemožné bez pomoci zvenčí.

⁴ Švec, J. (ed.) 2009. *Příručka pro sociální integraci*. Praha: Úřad vlády ČR, odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách, s. 7.

2.2 Školská legislativa

V této analýze hovoříme o školním vzdělávání, které se odehrává dle školního kurikula, je považováno za „povinné“ a je legislativně ukotveno ve sbírce zákonů. Především jde o:

- Zákon č. 178/2016 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb.,
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Dle výše uvedené platné legislativy probíhá v ČR vzdělávání v těchto druzích škol: mateřská škola, základní škola, střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky. Školní docházka je momentálně v ČR povinná 9 let v základní škole, od 1. 9. 2017 se stává povinným také poslední rok předškolní přípravy. V případě opakování ročníku může žák v ZŠ strávit 10 let, případně může požádat ještě o další rok prodloužení školní docházky. Naopak při opakovaných neúspěších může žák školu opustit předčasně v dřívější, než deváté třídě (po naplnění devítileté docházky).

2.3 Inkluze ve vzdělávání⁵

Od 1. září 2016 dochází dle novely Školského zákona (Zákon č. 178/2016 Sb.) k tzv. inkluzi, tedy nárokovatelné podpoře dětí s potřebou podpůrných opatření a jejich vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu. Předpokládá se, že Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) jsou dostatečně flexibilní a individualizované, aby se podle nich (za předpokladu zajištění podpůrných opatření) mohli bez větších obtíží úspěšně vzdělávat téměř všechny děti a žáci.

Nově se vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a činnost poradenských zařízení upravuje v následujících vyhláškách:

- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,
- Vyhláška č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Do 1. 9. 2016 fungovaly v ČR vedle běžných základních škol i základní školy praktické, které byly určeny pro žáky s lehkým mentálním postižením (LMP), a do kterých tyto žáci docházeli na základě posudku školského poradenského zařízení, nejčastěji speciálně-pedagogického centra (SPC). Na těchto školách se vyučovalo dle Přílohy 2 RVP ZV upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. S platností novely Školského zákona byla tato Příloha zrušena a na prvním stupni už vyučují také tyto školy podle RVP ZV. Žáci na druhém stupni těchto škol se nadále mohou vzdělávat podle školního vzdělávacího programu (ŠVP), který je v souladu s již zrušenou přílohou. Dle RVP ZV je momentálně možné vzdělávání žáků s LMP v těchto módech:

- a) v běžné ZŠ s využitím podpůrných opatření, pokud to podmínky jejich zdravotního stavu umožní, nebo
- b) v běžné ZŠ **ve třídě** podle § 16 odst. 9 (Zákon č. 561/2004 Sb.), nebo
- c) ve **škole** (dříve praktické) dnes základní, podle § 16 odst. 9 (Zákon č. 561/2004 Sb.).

Děti se závažnějším postižením, středně těžkým a těžkým mentálním postižením, a těžším fyzickým postižením mohou být na základě posudku školského poradenského zařízení zařazeny do základní/střední školy speciální, které nadále zůstávají.

⁵ Podrobnější informace o školské legislativě vztahující se ke společnému (inkluzivnímu) vzdělávání lze nalézt na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/spolecne-vzdelavani-1>.

Co se týče podpůrných opatření, jsou automaticky nárokovatelná⁶ na základě doporučení z PPP a SPC, které určí, na který stupeň podpůrných opatření má dítě nebo žák nárok a v jakém rozsahu. Novinkou je, že PPP nemusí škole sdělovat, jakou má dítě nebo žák diagnózu. Tu se dozví jen rodiče a sami jí můžou a nemusí škole sdělit. Škola pak dostává veřejnou část s doporučením, jak k žákovi přistupovat. Podpůrná opatření mají různou podobu od Plánu pedagogické podpory (plpp) v 1. stupni až po individuální vzdělávací plány (IVP), snižování počtu žáků ve třídě, či personální podporu asistentem pedagoga (AP). Mateřské a základní školy mají dále možnost využít prostřednictvím Šablon navýšení svého personálu o školního asistenta (ŠA) určeného primárně na podporu žáků ohrožených školním neúspěchem a v mateřské škole je navíc možnost využití chůvy pro děti mladší tří let. Děti se zdravotním postižením můžou dostat osobního asistenta (OA). Do 31. 8. 2017 je financována také pozice asistenta pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním, pro kterou nebylo potřeba doporučení školního poradenského pracoviště. Od 1. 9. 2017 tato pozice není zachována. Všechny tyto asistentské pozice fungují z jiných zdrojů a za jiných podmínek. Všichni dotazovaní komunikační partneři v Bruntále mají určitou zkušenost s těmito podpůrnými opatřeními a také podpůrným personálem.

⁶ Problematická bývá někdy realizace podpůrného opatření buď v důsledku nemožnosti najít vhodného kandidáta na požadovanou pozici (třeba psychologa nebo asistenta pedagoga), nebo fyzické omezení v situaci, kdy Poradna doporučí vzdělávání žáka s vyšším stupněm podpůrného opatření ve třídě s menším počtem žáků.

3 Metodologie

Situační analýza byla realizována v souladu se standardními výzkumnými metodami kombinovaného výzkumu, který vzájemně využívá data kvantitativního a kvalitativního charakteru. Využito bylo i několik technik sběru dat.

3.1 Použité metody

Desk research – analýza sekundárních dat – byla nezbytným přípravným krokem, jehož účelem bylo sumarizovat dosavadní a aktuální poznatky relevantní k cílům analýzy a na tomto základě připravit podklady pro sběr dat primárních. Tato část výzkumu zahrnovala studium výročních zpráv jednotlivých škol, statistická data ze všech škol, poslední zprávy České školní inspekce a strategické dokumenty města⁷.

Expertní rozhovory – vzhledem k především kvalitativní orientaci analýzy byly nejprve realizovány tzv. expertní rozhovory, které byly součástí (nebo úzce navazovaly) zmíněného desk research. Cílem expertních rozhovorů bylo uvedení do konkrétních problémů dané lokality, případně vysvětlení zjištěných skutečností. Za expertní informace je možné považovat také výstupy z pracovní skupiny Vzdělávání a účast na komunitní akci Slova 21.

Hlubkové rozhovory - na základě výstupů z expertních rozhovorů byly sestaveny scénáře hlubkových rozhovorů. Ty byly realizovány s vybranými ředitelkami a ředitelem mateřských a základních škol. Zaměřovaly se nejen na zkušenosti se vzděláváním dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také na potřeby a očekávání spojené se začleňováním těchto žáků. Dále byly vedeny rozhovory se zástupci neziskových organizací.

Polo-strukturované rozhovory – vzhledem k zaměření činnosti ASZ, jsme se v případě žáků a jejich rodičů zaměřili na charakteristiku sociálního znevýhodnění a jeho roli v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání - z hlediska obyvatel vyloučených lokalit nás zajímaly jejich zkušenosti a zkušenosti jejich dětí v běžném a speciálním vzdělávacím proudu. V rámci rozhovorů se sociálně znevýhodněnými jsme realizovali také jeden skupinový rozhovor se 3 sociálně znevýhodněnými dětmi v nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež (NZDM).

Doplňkové rozhovory realizované (elektronickou poštou nebo telefonicky) - s ředitelkou MŠ, výchovnými poradci, pracovníci speciálně-pedagogického centra nebo dříve kontaktovanými institucionálními aktéry.

Zúčastněné pozorování – bylo dalším důležitým nástrojem pro realizaci analýzy. Probíhalo v podstatě po celou dobu realizace sběru dat a odehrávalo se jak v místech bydliště sociálně-vyloučených, tak přímo v mateřských a základních školách, díky čemu jsme získali vhled do reálného fungování jednotlivých institucí. Nešlo ale o žádné strukturované pozorování, takže bylo spíše doplňujícím zdrojem informací.

3.2 Seznam komunikačních partnerů

Tab. č. 1: **Komunikační partneři a partnerky dotazovaní v rámci expertních rozhovorů**

Setkání pracovní skupiny Vzdělávání
Romská asistentka na ZŠ
Ředitelka střední školy a výchovná poradkyně
Ředitel Pedagogicko-psychologické poradny
Komunitní akce Slova 21

Tab. č. 2: **Komunikační partneři a partnerky dotazovaní v rámci polo-strukturovaných rozhovorů – obyvatelé SVL a sociálním vyloučením ohrožení**

⁷ Pro úplný seznam dokumentů a zdrojů použitých při desk research viz Příloha č. 1.

Bydliště	Komunikační partner(ka)
Dlouhá	Žena, 42, nezaměstnaná, Edita
Karolíny Světlé	Žena, 41, nezaměstnaná, Beata
Dlouhá	Žena, 30, na mateřské dovolené, Valerie
Dlouhá	Muž, 53, nezaměstnaný, Dalibor
Integrovaně	Muž, 42, OSVČ, Marek
Integrovaně	Muž a 2 ženy kolem 35, APK
Květná	Muž, 17, SPŠ, Jindra
Ruská	Dívka, 9, ZŠp druhá třída, Maruška
Ruská	Chlapec, 9, ZŠ druhá třída, Simon
Zeyerova	Chlapec, 8, ZŠ druhá třída, Petr

Tab. č. 3: **Respondenti dotazovaní v rámci hloubkových rozhovorů – institucionální aktéři**

Ředitelka MŠ Komenského	Ředitel ZŠ Okružní	Vedoucí služeb SPOLU – Eurotopia.CZ, o. p. s.
Ředitelka MŠ Okružní	Ředitelka ZŠ Petrin	Vedoucí denního dětského centra Beruška
Zástupkyně ředitelky MŠ Pionýrská	Ředitelka ZŠ Rýmařovská + výchovný poradce	Sociální pracovnice Open House, o. p. s.
Ředitelka MŠ Smetanova		

3.3 Etika a průběh výzkumu

Všem respondentům bylo vždy vysvětleno, o jakou analýzu se jedná, pro koho a za jakým účelem je realizována. Respondenti byli poučeni, že výzkum je anonymní, jejich jméno ani žádné jiné nebude nikde explicitně zmíněno a jejich osoba nebude moci být spojena se získanými daty uvedenými v této zprávě - i v případě přímých citací je jenom vyznačeno, o jakého komunikačního partnera/partnerku se jedná. Vzhledem k úzkým vazbám lidí v zkoumaném terénu, relativně malému počtu romských žáků v jednotlivých školách a faktu, že ředitel ZŠ Okružní byl jediný dotazovaný muž mezi ženami/ředitelkami, přistoupili jsme v případě základních škol k označení *Ředitel/ka ZŠ*, zástupkyni v MŠ označujeme také jako *Ředitelku MŠ*, informace z expertních rozhovorů mají označení *ER* a co se týče rozhovoru s dětmi, neuvádíme, na kterou školu chodí a jsou označené pseudonymem, pseudonymy mají také obyvatelé vyloučených lokalit.

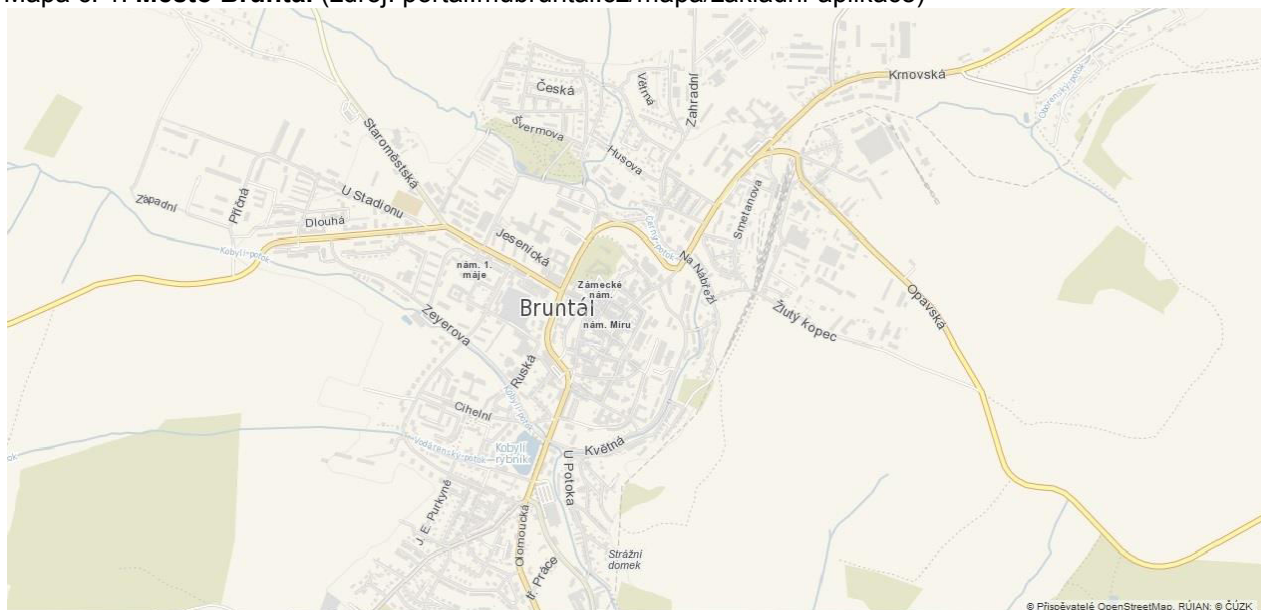
Co se týče průběhu výzkumu, byl podřízen tvorbě MPI, proto je oproti obvyklé podobě vstupní analýzy značně zkrácen. Město Bruntál vstupuje do spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (dále ASZ nebo Agentura) už podruhé, proto jsme v terénu naráželi na rozčarování a nedůvěru především v řadách školských aktérů. Tato nedůvěra se také promítla do složení pracovní skupiny Vzdělávání a hloubky, do které byli její členové ochotni jít při tvorbě stromu problémů. Z důvodu krátké doby na zpracování analýzy nebyli dotazováni všichni ředitelé a ředitelky škol, ani se nepovedlo navázat kontakt s obyvateli mimo největší vyloučenou lokalitu, ale i tak se jedná o relativně plastický obrázek vzdělávání sociálně znevýhodněných a romských dětí a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) v Bruntále.

4. Analytická část

V této části se věnujeme základním charakteristikám vzdělávací soustavy v Bruntále, bariérám cílové skupiny při úspěšném vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu a připravenosti jednotlivých škol na přijetí a udržení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Připravenost zkoumáme nejen z hlediska personálního či znalostního zajištění, ale také vzhledem k představám důležitých aktérů o tom, co inkluze přinese a jakou podporu budou potřebovat, aby mohli kvalitně vzdělávat všechny, kdo o přijetí do jejich instituce projeví zájem, individuálně a s ohledem na jejich specifika.

4.1 Popis obce, její demografická struktura a základní charakteristiky ve vztahu k sociálnímu vyloučení

Mapa č. 1: **Město Bruntál** (zdroj: portal.mubruntal.cz/mapa/zakladni-aplikace)

Město Bruntál se nachází v Moravskoslezském kraji, přibližně 80 km severozápadně od krajského města Ostravy a 55 km na sever od dalšího krajského města Olomouc, v blízkosti polské státní hranice. Bruntál je správním centrem ORP (obec s rozšířenou působností), které zahrnuje 31 obcí s celkem 37 193 obyvateli⁸, přičemž k 31. prosinci 2016 činil počet obyvatel samotného města 16 583 osob⁹. Na populační váze správního obvodu ORP se město podílí ze 44 %, i když z jeho rozlohy zabírá pouze dvacetinu. I přes rozsáhlé snahy o oživení regionu zůstává město i ORP jedním z hospodářsky nejslabších celků České republiky. Důvodem je kromě jiného vysoká míra dlouhodobé nezaměstnanosti (1674 dlouhodobě nezaměstnaných v ORP k 31.12.2015), nízkou kupní silou, relativně vysokým podílem romského obyvatelstva a nízkou vzdělanostní úrovní¹⁰.

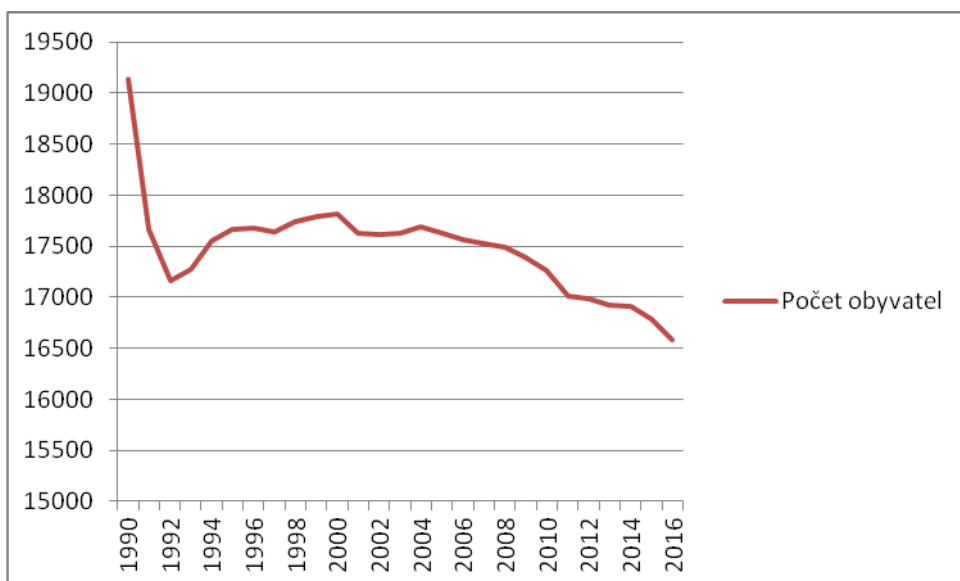
Město Bruntál se proto dlouhodobě potýká s výrazným úbytkem obyvatelstva, jak je možné vidět z grafu na obr. č. 1. Od roku 1990 klesl počet obyvatel města o 2559 obyvatel. Z města odcházejí především mladí a vzdělaní lidé, protože je tam nedostatek pracovních příležitostí. Úbytek obyvatelstva se negativně promítá do ekonomické situace zejména mateřských škol, ale také základních škol, protože školství je zatím stále financováno podle počtu „hlav“.

Obr. č. 1: Vývoj počtu obyvatel města Bruntál

⁸ Český statistický úřad: *Počet obyvatel v ORP k 1. 1. 2016*. Praha, 29. dubna 2016. [Dostupné online](#). [cit. 2017-04-25]

⁹ [Český statistický úřad](#): *Obyvatelstvo podle pohlaví a věku v obcích Moravskoslezského kraje nad 5000 obyvatel k 31.1.2016*. Praha, 29. dubna 2017. [Dostupné online](#). [cit. 2017-04-25]

¹⁰ Strategický plán sociálního začleňování Bruntál 2015-2018 (SPSZ).

Co se týče sociálního vyloučení, podle informací obsažených v *Strategickém plánu sociálního začleňování 2015-2018* je možné v Bruntále mluvit o dvou sociálně vyloučených lokalitách. Jsou to tzv. Západní a Jižní lokalita. Podobu Západní lokality dobře ilustruje text přihlášky města do spolupráce s ASZ:

Západní lokalita je okrajová část města Bruntálu. Toto území v minulosti sloužilo Sovětské armádě. Po roce 1989 Město Bruntál hledalo využití pro území bývalých kasáren. V 90. letech pak investovalo do rozsáhlé rekonstrukce a přebudování původních ubytoven pro vojáky na byty.

Z hlavní cesty směrem na Šumperk po pravé straně navazuje ulice Dlouhá. Je tvořena čtyřmi panelovými domy. Část z nich je ve vlastnictví města a část je soukromých majitelů. Dva poslední domy jsou obývané rodinami, u nichž je cca 80% lidí dlouhodobě nezaměstnaných. Rodiny jsou vícečetné, nízkopříjmové a vzdělání obyvatel je na nízké úrovni, někteří jedinci jsou negramotní.

Zejména domy v soukromém vlastnictví poskytují bydlení velké skupině rodin z romské menšiny, která se do města přistěhovala z různých koutů České republiky teprve v posledních letech. Každá z rodin si nese s sebou velké množství svých vlastních specifických problémů. V těchto dvou domech je 120 bytových jednotek o velikosti 3+1, 2+1, 1+1.

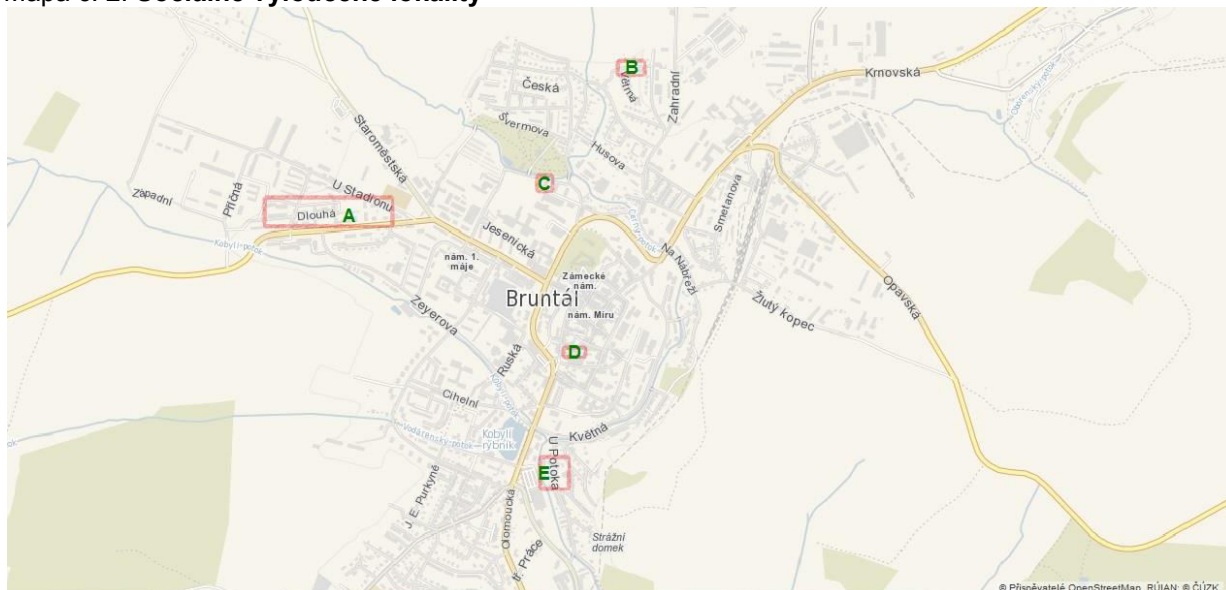
Bliže k centru jsou umístěny tři budovy, které dříve sloužily jako ubytovny pro řadové vojáky. V roce 2000 však město využilo dotační příležitost ze Státního fondu rozvoje bydlení na opravu těchto domů. Vzniklo 300 bytových jednotek o velikosti 1+0. Byty se upravovaly z důvodu většího počtu zájemců z řad mladých lidí, kteří se chtěli osamostatnit a vzniklo tak více než 400 žádostí na malometrážní byty. S odstupem let se ukazuje, že mladí lidé se orientují jiným směrem. Přibývá větší počet rodin s dětmi. Technické dispozice bytů nejsou vhodné pro rodiny. Společné chodby pro více bytů, oddělené pouze sádkartonovými zdmi, jsou velmi nevhodné, zvuky z jednotlivých bytových jednotek se prolínají do několika dalších. Postupem času tyto byty zabydlovali neplatiči z jiných částí města, vícečetné rodiny např. na základě podnájemní smlouvy či „načerno“ a do už tak problémové lokality přicházeli lidé s další sociální zátěží.

V celé Západní lokalitě žije odhadem okolo 400 romských obyvatel z celkového počtu cca 1600. Mezi největší problémy lokality patří podle této přihlášky lichva, vysoká nezaměstnanost, nízké vzdělání a vysoká zadluženost místních obyvatel. Za zmínku stojí také fakt, že nejbližší školou je bývalá základní

škola praktická a speciální zřizovaná Moravskoslezským krajem a určena dětem s lehkým mentálním postižením a dětem se středně těžkým zdravotním postižením.

Jižní lokalita je především ubytovna v soukromém vlastnictví na ulici U potoka. Bydlí v ní převážně početnější rodiny romského původu, které nemají trvalý pobyt na území města. V rámci rozhovorů s institucionálními aktéry jsme byli informováni, že další sociálně vyloučení obyvatelé bydlí na ulicích Karoliny Světlé a Terezy Kronesové, ale také v starší zástavbě přímo v centru města. Dalším místem, kde určitě bydlí děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením, je azylový dům pro matky s dětmi spravovaný slezskou Diakoníí na ulici Kavalcova. Umístění jednotlivých lokalit je znázorněno na Mapě č. 2.

Mapa č. 2: **Sociálně vyloučené lokality**

Legenda: A - Západní lokalita, B - T. Kronesové, C - Azylový dům Kavalcova, D - K. Světlé, E - U potoka (Jižní lokalita).

Sociální vyloučení není v tomto případě charakterizováno jen materiální chudobou, ale také dlouhodobou nezaměstnaností a s ní spojenou závislostí na sociálních dávkách. Všechny tyto charakteristiky jsou častou příčinou stěhování, které bylo v průběhu realizace této analýzy označeno za jeden z nejproblematictějších aspektů vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí¹¹. Na tomto místě je důležité zdůraznit, že když mluvíme o sociálně vyloučených, nemluvíme jenom o Romech, ale i o dalších lidech, kteří jsou chudobou ohroženi, nebo v ní žijí. Podobně sociálně-vyloučené lokality ne vždy obývají pouze Romové a běžně v nich bydlí i neromská populace, na druhé straně značná část Romů sociálně vyloučená není. Při rozhovorech jsme často naráželi na to, že komunikační partneři a partnerky měli tendenci zaměřovat situaci sociálního vyloučení s romskou etnicitou a tím, co pro ně znamená mít ve škole Romy. Na druhé straně, situace sociálního znevýhodnění, i když není diagnostikovaná poradenským zařízením, sebou nese určitá vzdělávací specifika, na které je potřeba myslet při přípravě a úpravě vzdělávacího procesu. Tedy je potřeba pamatovat i na sociálně-znevýhodněné majoritní obyvatele, kteří můžou být z hlediska vzdělávání a jeho dostupnosti v podobné situaci jako Romové, přitom jsou ale vynecháváni z dotačních a sociálních programů a propadávají sociální sítí na samé dno společnosti.

4.2 Struktura místní vzdělávací sítě a situace začleňování v ní

Na území města Bruntál se nachází 5 mateřských a 4 základní školy, jejichž zřizovatelem je město Bruntál, dále soukromá základní škola Amos zaměřena na individuální práci se žáky, jazykové

¹¹ Nejvíce je to patrné v případě azylového domu, kde je maximální délka pobytu 12 měsíců, což vede k častému střídání navštěvovaných škol.

vzdělávání a integraci žáků se SVP a také Základní a speciální škola Rýmařovská zřizovaná Moravskoslezským krajem. V jedné ze základních škol plánují od září 2017 zřízení přípravné třídy pro děti s odkladem povinné školní docházky.

Co se týče středních škol, jsou v Bruntále zřizované Moravskoslezským krajem 3 - Všeobecné a sportovní gymnázium, Střední průmyslová škola a Obchodní akademie a Střední odborná škola. Z těchto škol byla předmětem zájmu v rámci naší analýzy Střední odborná škola, která zahrnuje také učňovské obory, a proto je žáky se sociálním znevýhodněním nejvíce navštěvovaná. Tuto školu, ale také navštěvují žáci z měst ležících v okolí Bruntálu, zároveň žáci z Bruntálu dojíždějí na střední školy jinam.

4.2.1 Mateřské školy

Síť státních mateřských škol, které jsou zřizovány Městem Bruntál, je v Bruntále dostatečně hustá a uspokojuje poptávku rodičů po předškolních zařízeních. Téměř všechny mateřské školy také přijímají děti do tří let a integrují děti se speciálními vzdělávacími potřebami, viz přehled v tab. č. 4. Jedinou bezbariérovou třídu mají v této chvíli na MŠ Smetanova. Vedle mateřských škol v Bruntále funguje také Mateřské a rodinné centrum Skřítci, o. s. určeno dětem ve věku od 0 do 6 let s rodiči a dětské denní centrum Beruška zaměřeno na integraci dětí se zdravotním postižením ve věku od 1 do 15 let.

Tab. č. 4: Přehled mateřských škol, údaje k 1.5.2017¹²

MŠ	Kapacita (+odloučené pracoviště)	Počet dětí	Počet tříd (+ spec. třída)	Děti ve třídách ¹³	Počet pedago žek	Děti do 3 let	Děti se SVP	Podpůr ná opatření	Rodič e s HN
Komenského	132	132	5+1	2x25/26/23/20/ 13	11	10	17	ŠA, CH	21
Okružní	90	90	3+1	2x26/25/13	8	4	13	AP	23
Pionýrská	140 (76+64)	140	5+1	22/26/27/2x25/ 14	11,4	5	16	CH, 2AP	31
Smetanova	39	39	1+1	24/15	4	0	15	AP	4
U rybníka	215 (160+55)	199	8	2x24/2x25/ 2x26/23/26	16	23	0	CH	18
CELKEM	616	600	22+4			42	51		97

Přehledová tabulka mateřských škol ukazuje, že téměř všechny bruntálské mateřské školy mají na výjimku navýšenou kapacitu některé třídy oproti kapacitě 24 dětí stanovené příslušnou vyhláškou¹⁴. Primárním důvodem je potřeba dosáhnout na co nejvyšší úvazky učitelé, většinou si ale nemůžou dovolit dvě pedagožky na plné úvazky na třídu, protože jsou limitováni kapacitou svých tříd. Některé mateřské školy řeší tuto situaci doplácením z rodičovských příspěvků, jiné pracují s tím, co dostávají, a některá z učitelé musí mít zkrácený úvazek, ve výhodnější pozici jsou MŠ, které mají speciální třídy, protože na děti se SVP dostávají školy vyšší normativ. Tato situace se ještě s vysokým počtem dětí, jejichž rodiče pobírají dávky v hmotné nouzi (od 8 % v MŠ U rybníka až po 25 % v MŠ Okružní) a s velkým počtem dětí předškolního věku, které mají platbu za předškolní vzdělávání také odpuštěnou, velmi komplikuje.

¹² Vysvětlivky: SVP (speciální vzdělávací potřeby), AP (asistent pedagoga), ŠA (školní asistent), chůva (CH), HN (dávky v hmotné nouzi) - údaj včetně sociálně-znevýhodněných předškoláků. Počet dětí mladších 3 let k 1. 9. 2016.

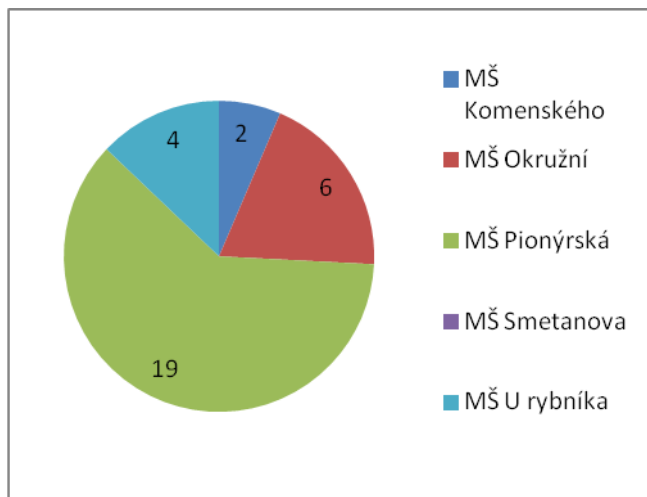
¹³ Červenou jsou vyznačeny počty dětí ve třídách na odloučených pracovištích.

¹⁴ Vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání §2, odst. 2, v aktuálním znění.

V tab. č. 4 je vidět, že většina školek má svoji kapacitu naplněnou, ale je to způsobeno tím, že v loňském školním roce byly dvě třídy zrušeny - na MŠ Pionýrská z kapacitních důvodů, v MŠ Smetanova z důvodu havarijního stavu budovy. Za pozornost také stojí, že například v MŠ U rybníka nemají žádné děti se SVP. Důvodem je pravděpodobně fakt, že jako jediní nemají žádnou speciální třídu (v ostatních MŠ počet dětí se SVP téměř odpovídá počtu dětí ve speciálních logopedických třídách, MŠ Smetanova má speciální třídu také pro děti s kombinovanými vadami a zdravotním postižením) a také to, že bruntálská poradenská pracoviště dávají diagnózy dětem předškolního věku opravdu minimálně (ER). Vzhledem k demografickému vývoji, MŠ mají a zdá se, že do budoucna budou mít stále větší problém naplnit svoje kapacity - musí se proto připravit na vysoké počty dětí mladších tří let, aby mohly vůbec fungovat. Některé mateřské školy mají stanovená a zveřejněná kritéria pro přijímání dětí, vzhledem k (ne)naplněnosti tříd se k nim nezbytně nepřihlíží a ředitelky přijímají všechny děti (starší tří let), které se hlásí k předškolnímu vzdělávání.

Co se týče reálné návštěvnosti školek, ze statistických údajů databáze demografických údajů za obce¹⁵ se dá odvodit, že v Bruntále je momentálně přibližně 568 dětí ve věku 3-6 let (t. j. narození od roku 2011 do poloviny 2014). Z tabulky č. 4 je patrné, že mateřské školy v Bruntále navštěvuje momentálně 600 dětí, po odečtení dětí mladších 3 let, můžeme počítat, že je v bruntálských školkách 558 dětí ve věku 3-6 let, zároveň toto číslo zahrnuje také 51 dětí s odkladem povinné školní docházky. To znamená, že z 568 dětí předškolního věku, které by v MŠ měly být, je jich jen 507, tedy ve školkách chybí 61 dětí, asi 10 %. Abychom zjistili, jestli se jedná o romské děti, o kterých z terénu víme, že je rodiče do školek spíše nedávají, můžeme odhadnout na základě srovnání romských dětí v MŠ na obrázku č. 2 s počtem romských dětí v základních školách. V bruntálských mateřských školách je momentálně 31 romských dětí, z nich až 60 % je na MŠ Pionýrská a jejich odloučeném pracovišti na Školní. V základních školách je v této chvíli podle odhadů znázorněných v tabulce č. 5, 211 romských dětí. Kdybychom předpokládali stejný přírůstek romských dětí v jednotlivých letech, tak by v Bruntále mělo být 92 romských dětí ve věku 3-6 let, které by mohly navštěvovat mateřské školy. Vzhledem k tomu, že školky navštěvuje v této chvíli přibližně třetina těchto dětí, vypadá to opravdu tak, že děti, které ve školkách nejsou, jsou romské děti a je na místě se ptát, proč a jak by se školky mohly stát pro romské děti a rodiče přístupnějšími a atraktivnějšími.

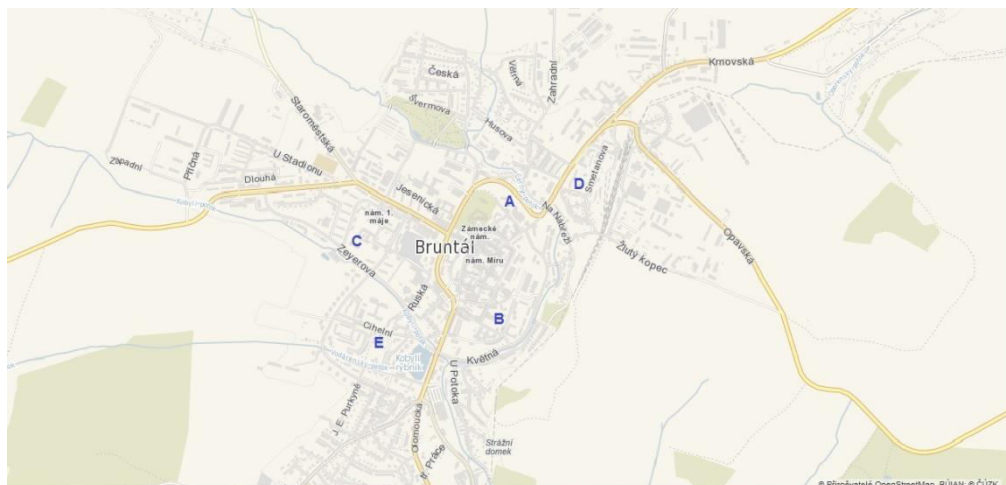
Obr. č. 2. Počty romských dětí v bruntálských MŠ

Můžeme tedy předpokládat, že až dvě třetiny romských rodičů o předškolní vzdělávání dosud vůbec neprojevily zájem. Jedním z důvodů by mohla být jejich prostorová nedostupnost - z mapy č. 3. je možné vidět umístění jednotlivých školek v rámci městského prostoru - většina z nich se nachází v blízkosti centra města a všechny pod linií dopravní tepny na Krnov a Rýmařov. Obyvatelé severní části města si můžou vybrat, kam své děti dají, ale do všech školek to budou mít relativně daleko. Za pozornost stojí také fakt, že čtyři z pěti mateřských škol mají speciální třídu pro děti s vadami řeči, do které jsou děti přijímány výlučně na základě doporučení PPP nebo SPC.

Mapa č. 3: Umístění mateřských škol

¹⁵https://www.czso.cz/documents/11288/56859230/msk_vek_5000_16.xlsx/bb963e91-4726-4e8a-b307-8f66abbb6e3f?version=1.5.

Legenda: A - MŠ Komenského, B - MŠ Okružní, C- MŠ Pionýrská a Školní, D- MŠ Smetanova, E - MŠ U rybníka a Cihelní

4.2.1.1 Mateřská škola Bruntál, Komenského 7

MŠ Komenského¹⁶ sídlí v dvoupatrové, historicky významné budově bývalé školy. Jednotlivé třídy jsou věkově homogenní. K budově patří velká zahrada, která je upravena projektem na Přírodní zahradu a částečně zpřístupněna veřejnosti. Součástí nadstandardního programu mateřské školy je tak především environmentální výchova, ale také důraz na pohybové aktivity (ŠVP nese název *Dětský svět v pohybu*) a logopedickou péči a prevenci. Z důvodu většího počtu dětí mladších tří let školka čerpá prostředky na pozici chůvy ze Šablon. Z úřadu práce si financují pozici školního asistenta, který by měl mít v péči děti ohrožené školním neúspěchem. Mateřská škola je zapojena do několika projektů a aby si ulehčili administrativu s tím spojenou, využívají služeb KVIC (Krajské zařízení pro další vzdělávání ped. pracovníků a informační centrum) Opava, které jim pomáhá s kompletováním projektových žádostí a monitorovacích průběžných a závěrečných zpráv. Jedním z projektů je vzdělávací setkávání s rodiči nejdříve na téma školní zralosti a poté na průběh logopedické péče v mateřské škole. Tento formát ale pravděpodobně není příliš atraktivní pro sociálně-znevýhodněné rodiče, kteří se na setkávání vesměs nepřihlásili.

4.2.1.2 Mateřská škola Bruntál, Okružní 23

Mateřská škola Okružní má tři věkově homogenní a jednu speciální věkově smíšenou třídu. Ve školce pracují podle ŠVP *Se zvířátky za tajemstvími světa*. Speciální třída je určena dětem se středně těžkou vadou řeči a pracuje v ní speciální pedagožka - logopedka a také asistentka pedagoga sdílená pro tři děti. V této mateřské škole kladou důraz na úspěšnou adaptaci nových dětí, poznávání světa s radostí a zkušenostní učení. Jsou menší mateřská škola, proto mají minimum dětí mladších tří let a nepotřebují chůvu, z tohoto důvodu žádali od příštího školního roku o školního asistenta. MŠ Okružní má navázanou dobrou spolupráci se ZŠ Okružní, ale také se ZŠ Petřín, kde spolupracují se speciální pedagožkou.

4.2.1.3 Mateřská škola Bruntál, Pionýrská 9 (+ Školní)

Tato věkově homogenní mateřská škola má dvě relativně samostatná pracoviště a také jednu třídu jeslí určenou dětem od 1 roku s maximální kapacitou 15 dětí, o které pečují zdravotní sestry. Obě součásti školky využívají společnou zahradu. MŠ Školní se nachází v budově Centra vzdělávání a volného času, kde se kromě knihovny a Střediska volného času nachází také základní škola Petřín (Školní). S touto školou má mateřská škola nejúžší spolupráci projevující se například v tom, že žáci školy chodívali dětem před spaním číst. Obě mateřské školy pracují podle ŠVP *Svět kolem nás* a velkou pozornost věnují dětem se speciálními vzdělávacími potřebami (nejen v logopedické třídě). V této chvíli je to jediná mateřská škola, kde mají děti se 4. stupněm podpůrného opatření. V hlavní budově mají jednu zrušenou bezbariérovou třídu, která je teď využívána spíše jako tělocvična nebo extra třída, ve které se

¹⁶ V textu budou pro čtenářskou přívětivost použity zkrácené názvy mateřských a základních škol.

dá individuálně pracovat s dětmi se SVP. Děti z této mateřské školy pokračují obvykle na ZŠ Cihelní, děti z odloučeného pracoviště na ZŠ Petrin. V rámci Šablon mají také projekt na setkávání s rodiči zaměřené na školní zralost, ale u romských rodičů o něj není zájem nebo komunikační kanály užívané s jinými rodiči nejsou pro romské rodiče stejně přístupné: „Určitě to bylo dostatečně vysvětlené, všichni měli stejnou možnost, s každým se mluvilo, do tabulky se zapisovali mají/nemají zájem, a oni se zapsali, že ne. Nebo že neví, že se rozhodnou a pak nepřišli.“ (Ředitelka MŠ)

4.2.1.4 Mateřská škola Bruntál, Smetanova 21

MŠ Smetanova je momentálně nejmenší mateřskou školou - v loňském roce rušili kvůli havarijnímu stavu budovy jednu třídu a tato budova bude proměněna v stacionář pro seniory. V současnosti má jednu běžnou a jednu speciální třídu pro děti s vadami řeči, kombinovanými vadami a děti se zdravotním postižením, kde působí speciální pedagog, obě třídy jsou věkově smíšené. Nejvíce spolupracují se ZŠ Jesenická a jejich ŠVP nese název *Duhová kulička* a zaměřuje se na environmentální výchovu, hru jako základ všech činností a prožitkové učení.

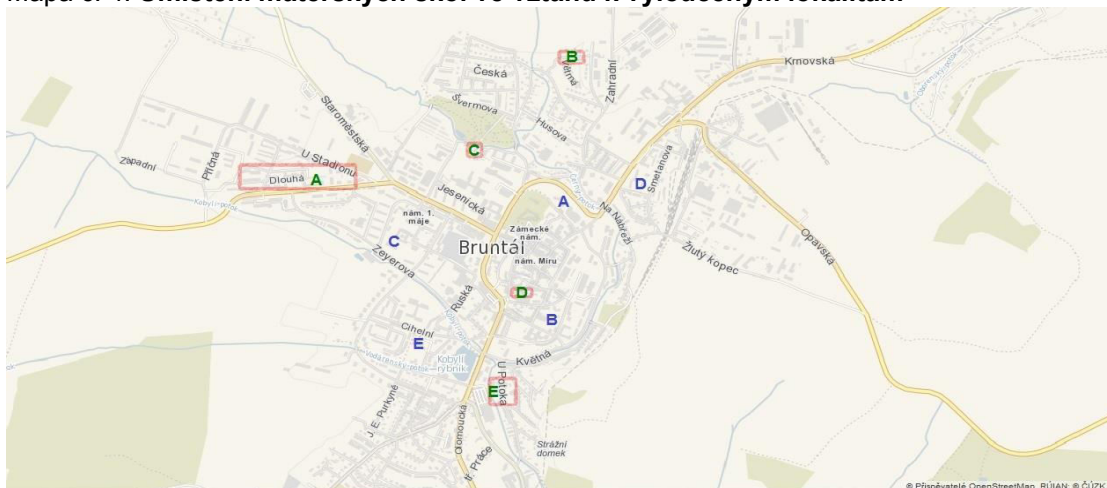
4.2.1.5 Mateřská škola Bruntál, U Rybníka 3

MŠ U Rybníka je největší mateřskou školou v Bruntále, s kapacitou až 215 dětí na dvou odloučených pracovištích. Tato kapacita není naplněná, i když se školka nachází v hustě osídlené části města. Filozofie školky se nese v duchu individuálního přístupu a respektování zájmů a talentů každého dítěte. Třídy pro předškoláky se nacházejí přímo v budově základní školy, takže děti plynule přecházejí ze školy mateřské do školy základní. V této mateřské škole pracují podle ŠVP *Není klíč jako klíč*, v rámci kterého nechtějí dětem dávat hotové odpovědi, ale způsoby, jak si na ně můžou přijít samy.

4.2.1.6 Mateřské školy ve vztahu k sociálnímu znevýhodnění

Na mapě č. 4 je vidět umístění mateřských škol ve vztahu k identifikovaným sociálně vyloučeným lokalitám - nejdále do všech školek to mají z lokality T. Kronesové, odkud je to do MŠ Komenského přibližně 1,5 km, což pro děti předškolního věku rozhodně není zanedbatelná vzdálenost. V Bruntále dochází k nerovnoměrnému rozmístění romských dětí ve školkách - až 60 % romských dětí navštěvuje MŠ Pionýrská (a Školní), tuto skutečnost by bylo dobré brát do úvahy při nastavování spádových oblastí pro MŠ.

Mapa č. 4. Umístění mateřských škol ve vztahu k vyloučeným lokalitám

Legenda: (modré školky) A - MŠ Komenského, B - MŠ Okružní, C - MŠ Pionýrská a Školní, D - MŠ Smetanova, E - MŠ U rybníka a Cihelní; (zelené lokality) A - Západní lokalita, B - T. Kronesové, C - Azylový dům Kavalcova, D - K. Světlé, E - U potoka.

Již jsme se zmínili, že vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí v MŠ sebou nese komplikace z hlediska školního rozpočtu. V bruntálských školkách je těchto dětí až 17 % a dá se čekat, že tento podíl s povinným rokem předškolního vzdělávání ještě stoupne. Dalším aspektem začleňování sociálně znevýhodněných dětí do mateřských škol jsou podle našich komunikačních partnerek relativně časté dluhy na stravném. Ředitelky využívají různé strategie, jak jim předcházet: „Máme tady sociálně slabé

rodiny, se kterými jsem domluvená, že platí třeba jen do 15. dne v měsíci, že zaplatí jen na 10 dní, když tak mají peníze a pak tu mám jednu rodinu, kteří to postupně doplácují, ale jsou tam třeba i dluhy 1000 Kč - 2000 Kč, ale to jsou jednotlivci, co k nám chodí už generace, už třeba od babičky - vím, že to vždycky nějakým způsobem skloubíme. Máme tady několik případů, že chodí před obídkem, mám maminku, která doteď chodila pravidelně a poctivě a dostala se do nějaké dluhové pasti, tak jsme se domluvily, že chodí o té půl dvanácté a babička jí navaří. Ranní svačinka je 8 Kč." (Ředitelka MŠ) V jiné školce se domluvily s Úřadem práce a na stravné si zřídily institut mimořádného příjemce (samozřejmě se souhlasem rodičů). Někdy případy dluhů končí až vyloučením ze školní docházky, ale častěji se stává, že rodiče přestanou děti vodit sami od sebe. Ředitelky se poté snaží zjišťovat příčiny a situaci řešit. Důvodem je podle nich často nedostatek financí („protože školka má nějaké potřeby - oblečení na ven, botičky...", ředitelka MŠ), ale také určitá neochota řešit vyvstálé problémy: „měly jsme tady holčičku, byla problémová, neměla žádné návyky, v pěti letech měla reakce dvouletého dítěte, tak jsem měla s maminkou pohovor. Ta slibovala, jak budou chodit a že to společně zvládneme - postupně, krok za krokem a už se neukázala. Nevyloučily jsme je, protože by se mohly zase kdykoliv ukázat." (Ředitelka MŠ) Co se týče pohledu samotných sociálně vyloučených, matky samoživitelky své děti do školek dávají, nebo to aspoň zkusí, ale pak se to pro ně ukáže jako příliš náročné, nebo mají pocit, že jejich dítě je na to příliš malé: „tříletého do školky dávat nebudu, někdy, když si hraje, tak se počůrá a taky jak bych to všechno zvládla ještě s kočárem (dvě starší děti jsou ve škole, dvě mladší doma a miminko na cestě) a už teď platím dvoje obědy, tak je to moc peněz." (Valerie, 30).

V podobných případech by mohla pomoci aktivita školního asistenta, který by s rodinou navázal vztah i mimo běžný provoz, nebo spolupráce s neziskovými organizacemi, které by měly u rodičů důvěru, dokázaly by rodiče podpořit ve vodění dětí do školek a zároveň dokázaly podpořit mateřské školy v jejich integračních snahách. Momentálně žádná taková spolupráce nastavena není a mateřské školy původně ani nevěděly o možnosti s neziskovkami spolupracovat. Výjimkou je dětské denní centrum Beruška, které poskytuje učitelkám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami speciálně-pedagogické poradenství a radí jim také, jak pracovat s dětmi, které přecházejí z jejich centra do školek.

Co se týče spolupráce s jinými subjekty, všechny mateřské školy mají navázanou nějakou formu spolupráce minimálně se svými spádovými školami. Buď se jedná o besedu paní učitelek z první třídy s rodiči předškoláků, nebo návštěvy předškoláků v první třídě a různé další společné kulturní a společenské akce. Všechny školky mají úzkou spolupráci s bruntálskou Pedagogicko-psychologickou poradnou (dále PPP) a Speciálně-pedagogickým centrem na Rýmařovské (dále SPC), které je zaměřeno na děti s lehkým mentálním postižením (LMP) a řečovými vadami. Když integrují děti s jinými SVP, tak mají také dobrou spolupráci s dalšími SPC podle typu postižení.

4.2.1.7 Shrnutí a doporučení pro podporu začleňování v MŠ

Bruntálské mateřské školy jsou zapojeny do různých projektů, především přes MŠMT, které by jim měly ulehčit začleňování dětí se SVP a dětí mladších tří let. Většina z nich skupinově integruje děti se SVP v rámci svých speciálních tříd, ale některé je mají také v běžných třídách za podpory asistentů pedagoga. Tito asistenti mají ale vesměs nedostačující úvazky (většinou 0,5) a ředitelky se shodují, že by jim do třídy stačil kvalifikovaný člověk navíc a nepotřebovaly by žádné podpůrné mechanismy.

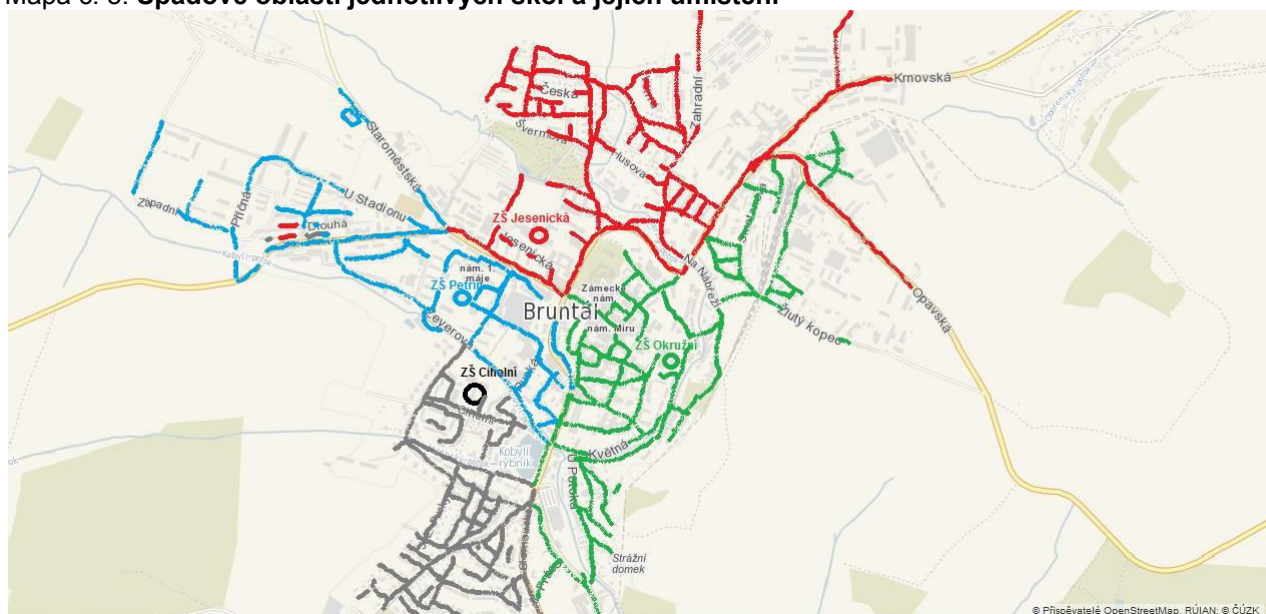
Ředitelky také narážejí na velkou administrativní zátěž nejen projektů, ale také běžného provozu a ocenily by Městem zřízenou pozici „koordinátora pro školky", který by stál na jejich straně: „bude vědět o všem, co se bude dít, všechno - my něco potřebujeme a on se bude snažit zařídit, zajistit, udělat, aby to bylo něco, jako třeba pan Mrkal na budovy - on ty budovy zná, takže je projde, a ví, co je potřeba, tak někdo takový, co zná ten pedagogický proces. Aby ty školky tak znal, že bychom řekly, já potřebuji toto, nebo tamto a třeba zahradu a on by řekl, jo, jo, já to vím, teď je zrovna tam na to projekt, tak já vám ho vypracuji, dodejte mi tato měkká data..." (Ředitelka MŠ) Také by se jim hodilo, aby někdo přebíral agendu docházky předškoláků, aby jenom nahlašovaly počty a tento člověk ji pak s rodiči řešil. Co se týče dalšího vzdělávání pedagožek, tak pro vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí považují za potřebnou osobnostní přípravu učitelek ve smyslu rozvoje tzv. soft-skills a především komunikačních dovedností.

Všechny mateřské školy mají volná místa pro nové děti, proto doporučujeme snažit se o zařazení sociálně znevýhodněných dětí přímo do mateřské školy prostřednictvím napojení na sociální pracovníky sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi. Tito pracovníci by se také měli zaměřit na rozvoj rodičovských kompetencí a zdůraznění významu předškolního vzdělávání pro děti nejen v posledním roce před nástupem do ZŠ, ale i dřív, protože mateřské školy můžou sociálně znevýhodněným dětem a jejich rodičům nabídnout podmínky, prostředí a zážitky, které by si sami mohli jen stěží dovolit.

4.2.2 Základní školy

V Bruntále jsou 4 úplné běžné základní školy, ZŠ a ZŠ speciální zřizovaná Moravskoslezským krajem a neúplná soukromá škola Amos. Od září 2017 se plánuje zřízení přípravné třídy pro děti s odkladem povinné školní docházky na ZŠ Petrin - Školní¹⁷.

Mapa č. 5: Spádové oblasti jednotlivých škol a jejich umístění

Legenda: sivá - ZŠ Cihelní, červená - ZŠ Jesenická, zelená - ZŠ Okružní, modrá - ZŠ Petrin

Každá škola má vlastní spádovou oblast v nejbližším okolí. Jak je vidět, v Bruntále byla přítomna snaha rozdělit největší sociálně vyloučenou lokalitu mezi vícero škol, aby se zamezilo vzniku segregované romské školy (ulice Dlouhá je rozdělena mezi ZŠ Jesenickou, Cihelní a Petrin). Podle spádových oblastí má každá škola ve svém spádu nějaké místo s vyšší koncentrací sociálně znevýhodněných nebo sociálním vyloučením ohrožených a romských žáků. V praxi ale výběr školy záleží výhradně na rodičích a spádové oblasti jsou spíše pojistkou, aby se do škol umístily i děti, které obecně nejsou velmi „žádané“. Také jsme se ale v rámci našeho výzkumu setkali s tím, že někteří rodiče byli **v minulosti** odmítnuti na ZŠ Jesenická: „řekli nám, že mají přeplněný stav a další den vzali dvě děti, protože byly bílé“ (Edita 42). Zároveň jsme ale mluvili s asistenty prevence kriminality, jejichž děti ZŠ Jesenickou navštěvují, takže linie odmítnutí pravděpodobně nevedla výhradně etnickou dimenzi, ale její kombinaci se sociálním znevýhodněním a je také možné, že tato rodina spádově na Jesenickou opravdu nepatřila. Pohled na spádové oblasti byl u ředitelů, se kterými jsme mluvili vesměs negativní a z tabulky č. 5 je vidět, že snahy o jejich nastavení nepřispěly k rovnoměrnějšímu rozmístění sociálně znevýhodněných a romských žáků: „ty spády by se měly zrušit, protože je kolegové stejně nerespektují a nás si vybírají rodiče, kteří chtějí míň dětí ve třídách, ale pak je to stejně menšina oproti těm, co měli přijít z našeho spádového obvodu.“ (Ředitel/ka ZŠ) Za pozornost stojí také to, že ZŠ Rýmařovská (bývalá ZŠ praktická) se nachází asi 200 m od největší vyloučené lokality. Ve školách se podobně jako ve školkách projevuje demografický pokles žakovské populace - do naplnění kapacity chybí v Bruntále téměř 500 žáků, na druhé straně, jak je vidět z tabulky č. 5, největší problém s nenaplněností školy má ZŠ Petrin.

¹⁷ Petrin je název základní školy na ulici Školní, tento název je v terénu užívaný častěji, proto s ním pracujeme také v této analýze.

Tab. č. 5: Přehled základních škol, údaje k 1.5.2017

ZŠ	Kapacita	Počet žáků (+spec. třída)	Počet tříd	SVP/ z toho IVP	Počet soc.-znevýhodněných (odhad)	Odhad počtu romských žáků
Amos	60	54	5	19/9	4	0
Cihelní	470	447	21	80/3	5	12
Jesenická	700	645+10	29	139/9	35	13+2
Okružní	470	429	18	67/11	17	20
Petrin	470	284	14	48/12	116	90
Rýmařovská	230	107+19	14	126/62	83	67+7
CELKEM	2400	1966+29	101	479/106	260	211

4.2.2.1 Základní škola Amos, š. p. o.

ZŠ Amos je neúplná soukromá základní škola sídlící v budově ZŠ Cihelní, která využívá prvky alternativního vzdělávání, ale také námětové učení, dramatickou výchovu, kooperativní vyučování a hru. Na jedné straně usilují o integraci žáků s různými typy postižení do třídního kolektivu (ve třídách je max. 12 dětí), na druhé straně se snaží o přípravu nadaných žáků na osmiletá gymnázia a bezproblémový přechod na druhý stupeň. Škola pracuje podle ŠVP s názvem *Amosek*. Tato škola je jen výjimečně navštěvována sociálně znevýhodněnými žáky, v těchto případech je možné na žádost odpustit školné, které činí 700 Kč/měsíc.

4.2.2.2 Základní škola Bruntál, Cihelní 6

ZŠ Cihelní je běžnou základní školou, která uplatňuje prvky projektového a otevřeného vyučování, globální metodu výuky čtení a psaní a matematiku Hejného. Kromě důrazu na individualizovaný pedagogický proces se snaží být také komunitním centrem otevřeným po skončení výuky široké veřejnosti. Ve škole se pronajímají prostory pro ZUŠ Krnov, ale také pro výuku angličtiny metodou Helen Doron. Ve škole pracuje speciální pedagožka na půl úvazku.

4.2.2.3. Základní škola Bruntál, Jesenická 10

Základní škola Jesenická je největší bruntálskou školou s kapacitou až 700 žáků. V rámci svého ŠVP zdůrazňují sportovní přípravu a s tím související výchovu ke zdraví, environmentální výchovu a aktivní využívání volného času. Ve škole kladou velký důraz na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a sociálním znevýhodněním a při té příležitosti spolupracují s různými SPC, PPP, ale také s OSPOD a policií. Do března 2017 pracovala ve škole psycholožka, která přispívala ke včasné identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb. Ve škole dále pracuje až 10 pedagogů, kteří mají vystudovanou speciální pedagogiku nebo její kombinaci s nějakým předmětem a tito vykonávají na prvním stupni reedukaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Součástí školy je také speciální třída pro děti s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.

4.2.2.4 Základní škola Bruntál, Okružní 38

ZŠ Okružní je nejmladší a jedinou plně bezbariérovou bruntálskou školou. Jedná se o sídlištní školu, která má ale ve své spádové oblasti také několik blízkých vesnic a centrum města. Co se týče skladby žáků, je velmi rozmanitá od sociálně slabých, přes střední třídu až po vyšší střední třídu. Mají dlouholeté zkušenosti s integrací žáků s tělesným postižením, v poslední době se snaží nastavit práci s dětmi nadanými. Od září 2016 zaměstnávají na plný úvazek speciální pedagožku, která nejen dohlíží na práci asistentů a jejich spolupráci s učiteli, ale také intenzivně komunikuje s poradenskými pracovišti, zároveň zabezpečuje reedukaci žáků během vyučování. Školní družina má kapacitu 150 žáků a využívají jí hlavně ti, kteří dojíždějí, ale také žáci 1. a 2. třídy. Sociálně znevýhodnění žáci ji navštěvují spíše výjimečně. V současnosti je nejnáročnější pedagogická práce se žáky s poruchami autistického spektra a specifickými poruchami chování, k nim mají asistenty pedagoga. U každé třídy prvního stupně je kabinet, ve kterém je individuální práce s těmito žáky možná.

4.2.2.5 Základní škola Bruntál, Školní 2 - Petrin

Základní škola Petrin je v tomto školním roce (2016/2017) nejméně naplněnou školou a trpí nejen tím, že je nejbližší k sociálně vyloučené lokalitě (takže se tam koncentrují žáci sociálně znevýhodnění), ale také koncentrací vysloveně romských žáků. Ve škole mají kvalitně nastavenou práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a je upřednostňována rodiči, kteří chtějí pro své děti třídy s menším počtem žáků. Kladou tu velký důraz na sledování klimatu tříd a školy a prevenci sociálně-patologických jevů. V rámci předškolní přípravy dělají pro budoucí prvňáčky tzv. *Školu nanečisto* a letos zorganizovali pro mateřské školy akci *Mami, tati najdi si mě*, která fungovala jako den otevřených dveří pro rodiče, kteří si přišli vyzvednout své děti. Od září 2017 plánují otevření přípravné třídy pro děti s odkladem povinné školní docházky. Pro prvňáčky organizují adaptační pobyt a zapojují se do množství projektů nejen na podporu sociálně znevýhodněných dětí (např. dotované obědy), ale také projekty na zahraniční výměny žáků a pedagogů nebo projekt Ovoce do škol. Co se týče výukových metod, angličtinu učí metodou Helen Doron, ve výuce dále využívají metodu CLIL (obsahově a jazykově integrované učení) a kladou velký důraz na zapojení informačně-komunikačních technologií do výuky. Ze Šablon letos financují poloviční úvazek speciální pedagožky a od září 2017 budou mít na půl úvazku také psycholožku. Školní poradenské pracoviště se i s vedením setkává každý týden a řeší aktuální situace spojené se vzděláváním tak rozmanitého spektra dětí. Základní škola Petrin je jediná bruntálská škola, která zaměstnává „romskou asistentku“ pro sociálně znevýhodněné děti.

4.2.2.6 Základní škola Bruntál, Rýmařovská 15, příspěvková organizace Moravskoslezského kraje

Základní škola Rýmařovská je bývalou praktickou a pomocnou základní školou zřizovanou Moravskoslezským krajem, v minulosti se zde vzdělávalo podle Přílohy RVP pro děti s LMP a RVP ZŠS, díl I. a II. Příloha RVP pro děti s LMP byla ale letos zrušena a v současnosti vyučují na prvním stupni podle RVP ZV s minimálními výstupy. Speciální škola je určená žákům se středním a těžkým mentálním postižením, poruchami autistického spektra a souběžným postižením více vadami. V letošním roce školu navštěvuje 126 žáků, z toho je 107 v ZŠ a 19 v ZŠ speciální. Počet žáků v jednotlivých třídách se pohybuje od 6 do 13, v ZŠ speciální jsou spojené ročníky do 3 tříd. Pokud jde o přechody dětí z běžných základních škol, v minulém školním roce nastoupilo do jiné než první třídy sedm žáků, tzn., že se jedná o žáky, kteří byli původně k základnímu vzdělávání přijati, ale po čase selhávali. Údajně se toto nejvíce děje buď rovnou v první třídě, nebo při přechodu na druhý stupeň.

Tato škola je dobře vybavena pro práci se žáky se SVP – všichni pedagogové mají vystudovaný magisterský obor speciální pedagogiky, tento obor absolvovali také někteří asistenti pedagoga, zároveň také disponuje nadstandardním materiálním vybavením. V minulosti zaměstnávali také romskou asistentku, která „chodila do rodin, budila ráno děti, odpoledne je doučovala, dělala s nimi úkoly, byla to exkluzivní věc, ale nikdy jsem nevěděla, jestli na ní budu mít peníze na celý rok.“ (Ředitelka ZŠ)

Škola svým žákům také nabízí školní družinu a školní klub. Novela Školského zákona a změna RVP, podle kterého mají bývalé praktické školy vyučovat, vede k potřebě rekvalifikace pedagogů na druhém stupni na příslušnou aprobaci.

Zarážející je podíl romských žáků v této škole, který je v části základní školy až 62 %, na ZŠ speciální je 37 % romských žáků. To je oproti přibližně 10% podílu romských žáků v Bruntále a oproti asi 5% výskytu LMP v běžné populaci vysoké číslo. V českém prostředí se ale nejedná o výjimečnou situaci - poslední Zpráva o stavu romské menšiny v ČR¹⁸ uvádí, že 15 % všech romských žáků v ČR bylo vzděláváno ve školách s nižší vzdělávací ambicí, v Bruntále je na ZŠ Rýmařovská vzděláváno 35 % všech romských žáků. Škola má také velký podíl sociálně znevýhodněných žáků - až 66 % žáků školy je sociálně znevýhodněných.

¹⁸ Zpráva o stavu romské menšiny v České republice za rok 2016. https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Zprava-o-stavu-romske-mensiny-za-rok-2016_1.pdf, s. 31.

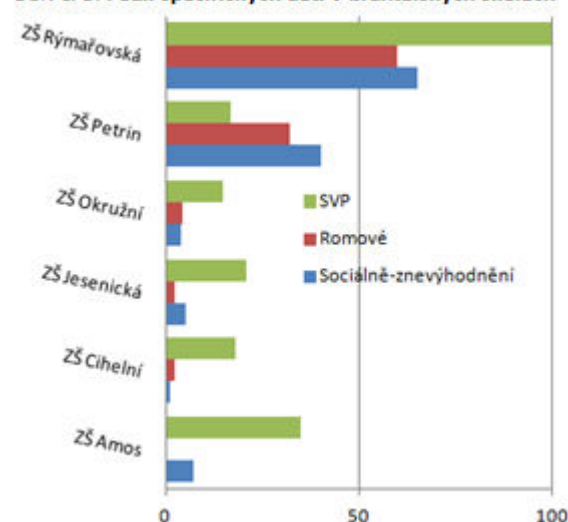
Jedním z důvodů může být blízkost sociálně vyloučené lokality, i když do základní školy přijímají žáky jen na základě doporučení místního SPC s diagnózou LMP, tzn. hodnotou IQ méně než 70 bodů. Romští rodiče ale prý mají k této škole také bližší vztah: „učitelé na běžných školách s romskými rodiči neumí pracovat, protože si můžou vybrat, s kým budou komunikovat, my se jim přizpůsobíme, aby nám rozuměli... maminky sem chodí jak domů, do běžné základky nikdy nejde Rom sám, tady se necítí ohrožení.“ (Ředitelka ZŠ) Podle slov paní ředitelky jsou ve škole dobře připraveni na práci s romskými žáky a rodiči a mají jejich důvěru, ale to nejsou jediné důvody, proč romští rodiče upřednostňují tuto školu před běžnými základními školami: „Rýmařovská je kousek od lokality, některé matky doma ani nevstávají a pošlou děti samotné, někteří rodiče je tam dávají sami, aby se po nich nešlapalo.“ (ER) Dá se tedy předpokládat, že na škole mají snížené nároky nejen na žáky, ale také na jejich rodiče.

V souvislosti s touto školou je ale problematická především její návaznost na další vzdělávání, jedinou možností jsou tzv. éčkové obory, kterých je v Bruntále relativně málo a důvodem je, že devátáci z této školy vycházejí na úrovni pátáků běžných základních škol. Za zmínku také stojí, že ani jedno ze sedmi dětí, které jsou momentálně v první třídě, neabsolvovalo žádnou předškolní přípravu, což by vysvětlovalo, proč bezpochyby selhávají v testech inteligence. V ostatních školách to byly jen tři děti na ZŠ Cihelní a čtyři děti na ZŠ Školní.

4.2.2.7 Specifika začleňování žáků v bruntálských školách

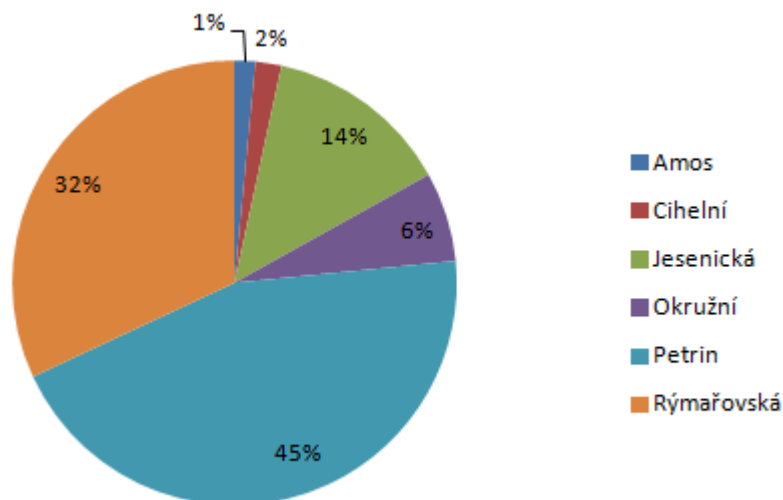
Z hlediska začleňování žáků do běžného vzdělávacího proudu mluvíme v této analýze o třech typech žáků - jedná se o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, sociálně znevýhodněné žáky a romské žáky. Sociální znevýhodněné žáky by bylo možné považovat za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jenže poradenská pracoviště sociální znevýhodnění v současné době samostatně nediagnosticsují. Romství samo o sobě není důvodem k předpokladu potřeby podpůrných opatření, v kombinaci se sociálním znevýhodněním a negativním obrazem Romů u majoritní veřejnosti je to ale charakteristika, které je potřeba se věnovat.

Obr. č. 3: Podíl specifických dětí v bruntálských školách

Obrázek č. 3 znázorňuje podíly jednotlivých typů těchto žáků v bruntálských školách (ze všech žáků školy). Nejvyšší podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami má pochopitelně ZŠ Rýmařovská, protože je pro takové žáky primárně určena. Dále až 35 % žáků školy jsou žáci se SVP na ZŠ Amos. Ve všech ostatních školách se tyto žáci vyskytují v podílu od 15-21 %. Pokud jde o romské děti, ve většině škol se pohybují na úrovni 2-5 % ze všech žáků školy. Výjimkou je ZŠ Školní, kde romští žáci představují až třetinu všech žáků a ZŠ Rýmařovská, kde je romských žáků až 60 %. Na ZŠ Petrin tento podíl začíná být problémem pro majoritní rodiče a někteří volí pro své děti radši jiné školy, i když kvalita školy vyšším výskytem romských žáků nijak zásadně netrpí. Podobná je situace i z hlediska sociálního znevýhodnění - na ZŠ Petrin je přibližně 40 % sociálně-znevýhodněných žáků a na ZŠ Rýmařovská jsou to téměř dvě třetiny.

Obr. č. 4.: Podíl sociálně-znevýhodněných žáků všech bruntálských škol

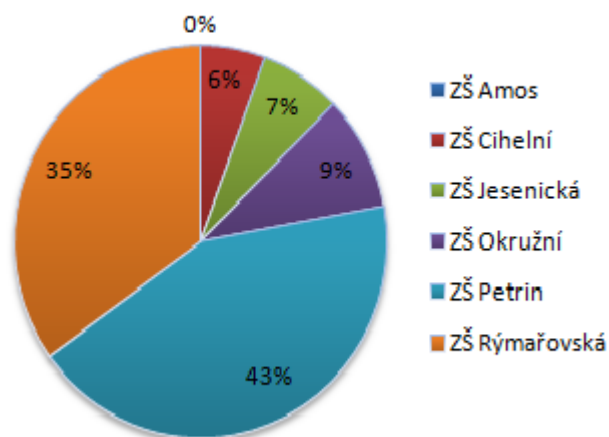

Sociální znevýhodnění jako takové není zatím Pedagogicko-psychologickou poradnou nijak diagnostikováno, takže se jedná výhradně o odhady ředitelek, případně výchovných poradců, na základě jejich znalosti situace žáků. Podle některých je vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků náročnější, protože „rodiče se o děti nestarají a učitelé musí řešit věci, které by neřešili - opravdu je s nimi potřeba speciálně-pedagogická práce a to oni nestudovali a nechtěli dělat.“ (Ředitel/ka ZŠ) Dalším důvodem proč je vzdělávání sociálně-

znevýhodněných žáků náročnější je jejich časté stěhování: „sociálně slabá skupina dost pendluje, protože Bruntál má dost bytů, takže sem přijdou na ubytovnu, tam nějakou dobu pobudou, potom dostanou byt, byty jsou volné v problémové lokalitě a pak zjistí, že to v tom Bruntále není tak růžové, jak si mysleli. Teď nám jedna rodina odešla zpátky do Čech a dětí je dost, které takto pendlují, ty děti tím hlavně trpí, každá škola si jede svým tempem, probírají, co si naplánují, takže ty děti pak nemají jistotu, že mají všechny ty základy vzdělání, které by měly mít.“ (Ředitel/ka ZŠ) V minulém roce přestoupilo na jinou běžnou základní školu z bruntálských škol 43 žáků, dá se předpokládat, že podobný počet na ně přišel z jiných škol, u těchto dětí je velmi náročné zajistit kontinuitu základního vzdělávání a měla by tomu být věnována zvýšená pozornost minimálně v rámci aktivit školního poradenského pracoviště.

Jedním ze způsobů, jak se školy snaží školnímu neúspěchu předcházet je doučování, většinou přímo ze Šablon - na ZŠ Okružní si zřídili 4-5 doučovacích skupinek po 5-6 žácích a vycházejí jim vstříc tím, že se doučování odehrává ráno ještě před začátkem vyučování, což ocení především dojíždějící žáci a žáci na druhém stupni, kteří by chtěli odpoledne trávit jinak než ve škole. Na ZŠ Petrin funguje asistentka pro sociálně znevýhodněné žáky, která má kromě jiného na starost projekt Slova 21 *Dža dureder (Jdi dál)*, v rámci kterého probíhá doučování a mentoring žáků, kteří mají potenciál dosáhnout vyššího vzdělání a tím také zvýšit své šance na trhu práce - do projektu je zařazeno 12 žáků.

Obr. č. 5.: Podíl romských žáků všech bruntálských škol

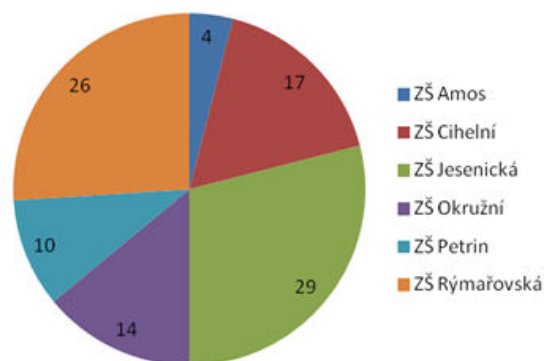
Pokud jde o rozmístění romských žáků, tak je podobně nerovnoměrné jako rozmístění sociálně znevýhodněných žáků. 43 % všech romských žáků navštěvuje ZŠ Petrin a 35 % ZŠ Rýmařovskou. Obě tyto školy bezpochyby umí s romskými žáky pracovat, mají jejich důvěru, i když v případě ZŠ Petrin se objevoval pohled, že „učitelé mají v sobě zakořeněn ten skrytý rasismus, ani si to kolikrát neuvědomí, ale nás to bolí, to na té Rýmařovské mají pro Romy pochopení a přizpůsobují se nám.“ (Edita, 42) Častým problémem v souvislosti se vzděláváním romských dětí byla jejich jazyková vybavenost, na jedné straně z hlediska toho, že u některých dětí „doma mluví i čtyřmi jazyky a oni pak z toho musí mít nevyhnutelně miš-maš a u zápisů ty děti nutně selhávají, když 3/4 těch slov v životě neslyšely“ (ER). Na

druhé straně nejsou tyto děti zvyklé se ptát, když něčemu nerozumí¹⁹. Aby se předešlo selhání ve škole, aktuálně je tomu na ZŠ Petrin učí. Paní Edita (42) popisuje svojí zkušenost z jiného města, která může být také jedním z důvodů, proč Romové výrazně víc přecházejí na bývalou praktickou základní školu: „starší syn chodil do školky od dvou do šesti, připravený do školy byl, nastoupil, první měsíc to bylo dobré a pak po něm začali jako po každém romském dítěti šlapat - tam automaticky nutí romské rodiče, aby dali děti do zvláštní školy, pak nastoupil na stejnou školu i mladší syn a ono se to opakovalo, tak jsme se přestěhovali. Starší tady nastoupil na Rýmařovskou, protože jako sedmák měl znalosti druhé třídy, mladší je teď na Petrině a jsme spokojeni. My jsme nevěděli, co to znamená, dát dítě do zvláštní školy a když nám to řekli, tak jsme poslechli, protože jsme nevěděli, že si můžeme vybrat.” (Edita, 42)

Spolu se vzděláváním romských a sociálně znevýhodněných žáků bývá často skloňováno záškoláctví a to nejen otevřené, ale také skryté. Zástupci škol si vesměs stěžovali na malou vymahatelnost docházky a obtížnou komunikaci s místním OSPOD, který jim neposkytuje žádnou zpětnou vazbu na případy, které jim posílají. V případech podezření na skryté záškoláctví intenzivně spolupracují s místními dětskými lékaři.

V závěru této části se budeme věnovat žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Jak je možné vidět na obr. č. 6, největší podíl těchto žáků se nachází na největší škole v ZŠ Jesenická a to téměř 30 %. Jedná se především o žáky se specifickými poruchami učení, kterých je ve škole až 128 (téměř 20 %). Tito žáci jsou z hlediska poskytované podpory nejméně nároční a všechny bruntálské školy jsou na jejich vzdělávání už léta zvyklé. Větší výzvu naopak představují žáci se specifickými poruchami chování (které se už velmi těžko diagnostikují a řeší většinou přes psychiatry a případnou medikaci, ER) nebo žáci s poruchami autistického spektra. K těmto žákům školy dostávají zpravidla asistenty pedagoga, podobně jako k žákům s LMP.

Obr. č. 6.: Podíl žáků se SVP všech bruntálských škol

Počty asistentů pedagoga a také posílení školního poradenského pracoviště ukazuje v přehledu tabulka č. 6. Všechny bruntálské školy mají asistenty pedagoga. Nejvíce jich je na ZŠ Okružní a na ZŠ Petrin, což je dáno podle slov ředitelů aktivitou speciální pedagožky, která intenzivně komunikuje se všemi příslušnými poradenskými centry a s PPP a domlouvá úvazky asistentů, které jsou ve všech případech v těchto školách 0,75 a výš. Obě školy momentálně ze Šablon financují speciální pedagožky - na ZŠ Petrin, jen 0,5 úvazku a druhou část si doplňuje prostřednictvím reedukace žáků se SVP a podpůrných opatření. ZŠ Petrin je jediná bruntálská škola, která bude mít školní psycholožku, na ZŠ Jesenická měli psycholožku už od roku 2009, ale v březnu 2017 ukončila pracovní poměr. Na ostatních školách mají buď problém kvalitní psycholožku sehnat, nebo jim stačí služby Pedagogicko-psychologické poradny. ZŠ Petrin je také jediná škola, kde mají asistentku pro sociálně znevýhodněné žáky, tato pozice je ale nejméně stabilní a neustále na ní hledají zdroje financování. Funkci podobnou školnímu asistentovi by ocenili i na jiných školách, ze Šablon ale postupovali cestou největší potřeby a proto zvolili pozice speciálních pedagogů. Na druhé straně se také objevovaly názory, že školní asistent by řešil věci, které by mohly zabezpečovat neziskovky (Ředitel/ka ZŠ). Zároveň ale žádná škola nemá spolupráci s neziskovkami navázanou, i když to v různých souvislostech zvažují.

Tab. č. 6: Přehled personálního zajištění

	Asistent pedagoga	Psycholog	Speciální pedagog ²⁰	Asistent pro sociálně-
--	-------------------	-----------	---------------------------------	------------------------

¹⁹ Na podobný problém jsme narazili i v souvislosti se vzděláváním žáků na učňovských oborech. Více viz část 4.2.3.3.

²⁰ Oranžovou jsou vyznačeny počty pedagogů se speciálně-pedagogickým vzděláním, černou výše úvazku speciálního pedagoga v rámci školního poradenského pracoviště.

				znevýhodněné²¹
ZŠ Amos	2	X	1	X
ZŠ Cihelní	3.25	X	0.5	X
ZŠ Jesenická	3.25	do března 2017	10	X
ZŠ Okružní	7	X	1	X
ZŠ Petřín	4.92	0.5 od září 2017	1	0.92
ZŠ Rýmařovská	5	X	18	X

4.2.2.8 Shrnutí a doporučení pro rozvoj kvalitního vzdělávání na základních školách

Bruntálské školy mají dlouholeté zkušenosti se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a intenzivně využívají služeb speciálních pedagogů a především spolupráce s PPP a SPC. V případě PPP narážejí pedagogové na dlouhé čekací doby a stop-stav v souvislosti s terapiemi a poradenstvím, které by školy bez školních psychologů určitě ocenily. Školy si vybírají kvalitní asistenty pedagoga, kteří mají také pedagogické vzdělání a jejich spolupráci s učiteli hodnotí jako velmi dobrou. Mezery spatřují v spolupráci s neziskovým sektorem a místním OSPOD (absence oboustranné komunikace).

Riziková je kumulace romských a sociálně znevýhodněných žáků na ZŠ Petřín a ZŠ Rýmařovská. V případě ZŠ Petřín by prohlubující se segregace ohrozila její existenci a bezpochyby vedla ke zhoršení kvality výuky. V případě ZŠ Rýmařovská jsou sice žáci přijímáni na základě testů inteligence, ty ale nepřihlíží k existenci sociálního znevýhodnění, jazykových bariér a neexistenci předškolní přípravy u těchto dětí (ER).

Ukazuje se, že spádové oblasti nejsou dostatečným nástrojem na zamezení segregaci, proto by bylo vhodné využít možnosti stávajícího systému a zajistit všem žákům, kteří to potřebují, zákonný nárok v podobě podpůrných opatření různého stupně. Například brát sociálně znevýhodněné (a romské) žáky jako žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, i když chybí přímo diagnóza z PPP a nastavit jim alespoň podpůrná opatření 1. stupně. Tito žáci by byli považováni za žáky se SVP a příslušnou Vyhláškou by se přistupovalo i k omezení jejich maximálního počtu 5 dětí na třídu, aby se předešlo ohrožení existence školy.

Na městském úřadě chybí pracovník, který by se zabýval vysloveně školami a jejich potřebami, především po stránce koncepční a metodické.

Je potřeba věnovat zvýšenou pozornost žákům, kteří se stěhují a alespoň na začátku přesunu intenzivně spolupracovat se školou odkud/kam přecházejí.

Zvážit zřízení pozice školních asistentů, sociálních pedagogů nebo přímo sociálních pracovníků, kteří by působili ve školách a nejen chodili do rodin a pracovali s dětmi ohroženými školním neúspěchem, ale také by mohli rozběhnout spolupráci s OSPOD a neziskovými organizacemi.

Navýšit personální kapacity Pedagogicko-psychologické poradny (v této chvíli 4 fyzické osoby s 2,8 úvazku) - museli opustit terapeutické činnosti a plně se věnují diagnostice.

4.2.3 Střední školy

V Bruntále jsou tři Krajem zřizované střední školy, sociálně znevýhodnění a Romové navštěvují, ale především střední odbornou školu a její učňovské odbory, proto se jí na tomto místě budeme věnovat podrobněji. V úvodu se podíváme na rozmístění žáků základních škol v minulém roce:

Tab. č. 7: **Přechody žáků základních škol na střední školy ve školním roce 2015/16**

²¹ Jedná se o podkategorii asistentů pedagoga. Školní asistenti ze Šablon na bruntálských školách nejsou.

	Víceletá gymnázia	Gymnázia	Maturitní obory	Učňovské obory	Nehlásili se nikam	Celkem
ZŠ Amos	3	-	-	-	-	3
ZŠ Cihelní	5	6	28	10	0	49
ZŠ Jesenická	3	44		12	0	59
ZŠ Okružní	7	4	26	20	0	57
ZŠ Petrin	0	3	17	25	0	45
ZŠ Rýmařovská	-	-	-	12	3	15
Celkem	18	29	93	79	3	228

Jak je vidět v tabulce č. 7, většina bruntálských žáků pokračovala v loňském roce ze základních škol na některé z maturitních oborů. Gymnázia jsou v zastoupení výrazně méně, za pozornost také stojí, že ze všech škol se žáci na nějakou střední školu hlásili a byli přijati, výjimkou je ZŠ Rýmařovská, kde tři žáci nejevili o přechod na střední školu zájem. Ti, co na střední školy odešli, nastoupili buď na SOU v Bruntále na obory stravovací a ubytovací služby a zednické práce (éčkové obory), nebo do Albrechtic na obor cukrář, případně zahradnické a opravářské práce. Ze speciální školy pokračuje jeden žák na dvouletý učební obor ve Velkých Heralticích. Co se týče opačného spektra, tedy zastoupení žáků na víceletých gymnáziích, v minulém roce vynikala základní škola Okružní, což ale zákonitě znamená, že jim z druhého stupně odcházejí nadaní žáci.

4.2.3.1 Všeobecné a sportovní gymnázium, Bruntál

Součástí této školy je osmileté a čtyřleté gymnázium a také sportovní gymnázium. Kromě dnů otevřených dveří a přijímacích zkoušek nanečisto, organizují také přípravné kurzy na osmileté i na čtyřleté gymnázium.

4.2.3.2 Střední průmyslová škola a Obchodní akademie, Bruntál

Obě části této školy mají výhradně maturitní obory. Pod obor Obchodní akademie spadá zaměření na právo a daně a na finančníctví, SPŠ má tři obory, a to informační technologie, strojírenství a dopravní prostředky. Pro veřejnost také zajišťují autoškolu pro různé skupiny řidičských oprávnění a nabízejí rekvalifikace pro Moravskoslezský kraj v administrativě a základech podnikání. Zapojují se do několika evropských projektů zaměřených na informační technologie ve výuce, jazykové vzdělávání a podporu spolupráce škol a firem při zajišťování praxí.

4.2.3.3 Střední odborná škola, Bruntál

Tato střední škola zahrnuje tři stupně středního vzdělávání - dva maturitní obory - podnikání a kosmetické služby; devět oborů s výučním listem („háčkové“) a čtyři obory s výučním listem s praktickým zaměřením („éčkové“), jedná se například o různé opravářské činnosti, zednické práce, truhlářství, ale také o obor kuchař-číšník nebo kadeřník a pečovatelské služby. V minulosti nabízeli nástavbové studium podnikání, ale to už nebudou otvírat, protože je o něj menší zájem. Jedná se o školu, s velkým podílem žáků se sociálním znevýhodněním a specifickými poruchami učení. Žáků se SPU je asi 20 %, sociálně znevýhodněných i víc než 65 %. Ve škole momentálně studuje 6-7 % romských žáků - u nich se totiž často děje, že buď vůbec nenastoupí, nebo do měsíce od nástupu odejdou s tím, že je to nebaví, nebo se jim tam nelíbí.

Učňovské obory však narážejí na velký odliv žáků v prvních dvou měsících studia obecně. Komunikační partnerky vnímaly jako hlavní příčiny absenci motivace („v prvním ročníku jsme se ptaly kadeřnic, kdo by chtěl být kadeřnicí a z 25 zvedly ruku 3“) nebo neúspěšnost způsobenou buď nesprávným zařazením žáka do typu oboru, nebo tím, že pedagogům nerozumějí (a nejedná se jen o romské žáky). Největší výzva leží před žáky, kteří přijdou z běžných základních škol v sedmé nebo osmé třídě: „viděli jsme, že na to nejsou připraveni, tak jsme se jim snažily pomoci a přeřadit je do éčkového oboru, od září to už ale není snadné, protože když něco zjistíme, uděláme plán pedagogické podpory, ten vyhodnocujeme po třech měsících a až potom můžeme přistoupit k nějaké diagnostice a mezitím žák

ztratí rok a veškerou motivaci něco v té škole dělat.” (ER) V této souvislosti byla zmiňována kvalitně odvedená práce bývalých praktických základních škol, jejichž žáci se často udrží, protože pokračují na éčkové obory rovnou a jsou na ně dostatečně připraveni.

Škola má nastavenou úzkou spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou, která sídlí ve stejné budově. Často ale selhává spolupráce s rodiči, kteří nezvládají dodat posudek z poradenského zařízení, jeví minimální zájem o třídní schůzky a při prvních setkáních se dokonce paní ředitelky prý i bojí. V této souvislosti mají dobrou zkušenost s romskou asistentkou ze ZŠ Petrin, která už několikrát do školy s rodiči budoucích žáků přišla, aby se seznámili s novým prostředím a mohli si ujasnit, co je čeká.

V případě, že žák školu nedokončí, může si ji bezplatně dokončit až do 26 let věku, v praxi ale narážejí na to, že žáci nemají motivaci školu dokončovat, protože je pro ně relativně snadné najít si dobře placenou práci i bez školy: „Paradoxně jak ubývá nezaměstnanost, tak nám ubývá žáků, protože oni snadněji najdou práci. Zjistí, že je hezké mít svůj vlastní větší příjem a nedají si říct, že jim ta škola někdy bude chybět. 26 000 čistého bez vzdělání mu stačí, to nemáme ani my s vysokou školou.”

Ve škole mají vyzorováno, že ti žáci, kteří úspěšně dokončí první ročník, mají 90% šanci na dokončení celého studia. Zbýlých 10 % tvoří nenadálé sociální situace v rodinách, třeba ztráta zaměstnání jednoho z rodičů a žáci proto nemají peníze do školy dojíždět. Samotná docházka do školy je uzpůsobená velkému podílu sociálně slabých žáků, takže třeba mají ve škole pomůcky i učebnice a nemusí platit nic kromě obědů a dojíždění. Pro romské žáky funguje tzv. romská dotace, která je ale z velké části nevyužitá - na jedné straně proto, že romští žáci školu brzy opouštějí, nebo jsou požadavky spojené s vykazováním nákladů příliš náročné. Sociálně slabí žáci z majority ale žádnou možnost tohoto typu podpory nemají a jsou nuceni školu ukončit i z finančních důvodů.

4.2.3.4 Shrnutí a doporučení pro začleňování žáků na středních školách

Bruntálské střední školy postupují při začleňování žáků se SVP podle Vyhlášky č. 27/2016, tzn., že při zjištění těchto potřeb nejdříve vypracují plán pedagogické podpory, po třech měsících ho vyhodnocují a poté zajišťují potřebná podpůrná opatření. Na střední odborné škole je výskyt těchto žáků ale nejvyšší, a to klade na pedagogy zvýšenou zátěž. Také se tam potýkají s velkým odlivem žáků, kteří nemají motivaci ve škole zůstat, pokud v ní od začátku selhávají, nebo si dobře nevybrali obor, který by chtěli studovat.

Je potřeba přehodnotit kariérové poradenství na základních školách - sice vykazují, že všechny žáky někam umístili, ale často jsou to volby, o kterých žáci nevěděli, co budou obnášet nebo si vybrali, jen proto, aby si vybrali. Střední školy by po prvním měsíci mohli dávat zpětnou vazbu ředitelům základních škol na jejich bývalé žáky.

Zvážit pro střední školy funkci prostředníka na komunikaci s rodinou, minimálně v prvním roce studia, aby byla škola schopná pružně reagovat na jakékoliv vyvstálé situace.

Vtáhnout rodiče do dění školy - často mají pocit, že děti už jsou velké a netřeba na ně dohlížet, ale realita je jiná.

Zvážit možnost mentoringu nebo vrstevnického podpůrného systému pro žáky prvních ročníků žáky starších ročníků a jeho možný vliv na zamezení předčasných odchodů ze škol.

Hledat/vytvářet možnosti pro podporu všech sociálně slabých žáků na středních školách.

4.3 Neziskové organizace a jejich vliv na vzdělávání dětí a žáků

Zdá se, jako kdyby v Bruntále neziskové organizace fungovaly částečně ve vakuu - nespolupracují se školkami, ani se školami, nespolupracují mezi sebou, výjimečně se zúčastňují případových konferencí zaštiťované OSPOD. To se má změnit s novým projektem v rámci KPSVL (Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám), na kterém se podílejí tři neziskové organizace a příspěvková organizace (o. s. Spolkový dům Mariany Berlové, OPEN HOUSE o.p.s., EUROTOPIA.CZ, o.p.s., Středisko volného času Bruntál, p. o.).

4.3.1 Občanské sdružení Spolkový dům Mariany Berlové

Sociální služba Beruška je placenou službou denního stacionáře pro děti od 1 roku do 15 let s různými typy postižení. Jedná se o sociální zařízení, ale děti v něm mohou plnit také povinnou školní docházku, když jsou vzdělávány podle individuálního vzdělávacího plánu, nebo mohou navštěvovat školu i Berušku zároveň. V Berušce poskytují školám poradenství v souvislosti se specifickými charakteristikami svých žáků, kteří od nich přecházejí a radí jim, jak nastavit vyučovací proces tak, aby byl pro žáky co nejpříjemnější. Centrum v současnosti navštěvuje 10 dětí podle toho, jak to mají individuálně nasmlouvané. Cena služby je relativně vysoká, a aby byla služba dostupná i pro sociálně znevýhodněné děti a rodiče, dělají pracovníce tzv. časový snímek, ve kterém vypočítávají přesně čas, ve kterém se dítěti věnují a rodiče pak platí jen za tento čas.

4.3.2 EUROTOPIA.CZ, o. p. s.

Bruntálská pobočka EUROTOPIA.CZ, o.p.s. se vzdělávání a práci s dětmi věnuje jen velmi okrajově v rámci sociálně-aktivizační služby a zaměřuje se spíše na sociálně slabé rodiny z majority z okolí Bruntálu. Důraz jejich práce je v podpoře rodinám, které jsou z různých důvodů pod dohledem OSPOD, v takových případech se řeší to, co je zrovna aktuální a akutní a vzdělávání většinou nebývá první na seznamu věcí, které rodina potřebuje řešit. V některých případech ale v rámci rozvoje rodičovských kompetencí učí rodiče, jak se s dětmi učit a také, aby se nebáli se ve školách ptát, když něčemu nerozumějí. V novém projektu se nastavuje doučování a intenzivnější spolupráce se školami a školkami. Dosavadní spolupráci hodnotily pracovníce, až na výjimku ZŠ Okružní, jako špatnou a doufají, že se s novým projektem situace zlepší. Zároveň také vnímají, jak se ve školách jejich klienti necítí dobře, proto do škol spíše nechodí, pokud nemusí: „ti rodiče, jak se sami necítí dvakrát jistě, víme, jací učitelé dokážou být, že někdy chybí to pochopení rodinné situace a rodič si nebude dobrovolně chodit do školy pro tady ty pocity“ (sociální pracovníce) a pochopitelně nechtějí způsobovat podobně nepříjemné pocity svým dětem.

4.3.3 Help-IN, o. p. s.

Tato organizace zajišťuje podobnou službu jako Eurotopie, a to s názvem rodinná asistence²², v rámci které podporuje rodiny v zachování jejich funkce a předchází odebírání dětí do ústavní péče.

4.3.4 Liga, o. p. s.

Liga nabízí ze všech bruntálských neziskovek nejvíce služeb pro děti a mládež, sídlí přímo ve vyloučené lokalitě a je vnímána jako proromská organizace (ER). Mezi hlavní poskytované služby v souvislosti se vzděláváním patří „školička“, která funguje v rámci SAS a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Bohužel se nám nepodařilo zkontaktovat se s ředitelkou organizace a zaměstnanci s námi odmítali bez jejího souhlasu hovořit, což naznačuje přinejmenším netransparentní organizační kulturu v Lize. Mezi našimi komunikačními partnery se na Ligu objevovaly vesměs negativní reakce a nebyly od konkurenčních služeb, ale ze škol a od uživatelů služeb.

Co se týče nízkoprahového zařízení, na první pohled působí dojmem nedostatečného vybavení - kromě počítačů tam nebyl viditelný prostor pro jiné volnočasové aktivity. Nezaznamenali jsme realizaci rozvíjejících či v osobnostním růstu podporujících aktivit. Zdá se také, že cílová skupina je jen minimálně zapojena do tvorby programu a chybějí také dobrovolníci, kteří by se na chodu zařízení podíleli. Potenciál, který nabízí blízkost k lokalitě i cíle, které si služba stanovuje (viz webová prezentace²³) jsou naplňovány jen ve velmi omezené míře, protože jak se vyjádřila jedna komunikační partnerka: „ono je fajn, že se ti mladí nepotulují po ulicích a nedělají bordel, ale to hlídání přece nestačí na to, aby z nich něco bylo“ (ER) a nezpochybnitelným efektem služby je, že část mládeže netráví svůj volný čas na ulici. Organizace poskytuje sociální službu NZDM, nicméně využívá jen malé procento potenciálu daného typu služby.

²² www.help-in.cz/Rodinna-asistence-moravskyberoun.html

²³ <http://www.ligabruntal.cz/main.php?sub=147>

Objevovaly se také náznaky toho, že školička nemá pro úspěch dětí, které jí navštěvují velký význam: „dětí ze školičky z Ligy nic neumí, nic je tam nenaučí, byly by na tom stejně dobře, kdyby nikam nechodily.“ (Ředitel/ka ZŠ) Naráželi jsme také na určitou exkluzivitu nabízených aktivit, které ani sami uživatelé ale nerozumějí: „v rámci té školičky mají taky nějaké kroužky, ale jen pro ty děti, co jim tam chodí, a nevím, podle čeho to vybírají.“ (Edita 42) Jako problematický se jevil i čas nabízených akcí: „dělají ty věci, třeba den dětí, když jsou všechny děti ve škole a ještě si zavolají televizi, aby se ukázali, jakou akci dětem z Kasáren nachystali, akorát tady téměř žádné zrovna nejsou, jen ty jejich.“ (ER) Na jedné straně se dá pochopit, že se Liga snaží dlouhodoběji pracovat s určitou skupinou lidí, ale nemělo by to v ostatních vzbuzovat pocity, že pro ně to není a že jsou určeny jen pro nějakou exkluzivní skupinku blízkých lidí.

Organizace by měla zapracovat na metodických postupech (pravděpodobně chybí zkušený metodik práce v NZDM, zaměřený na danou cílovou skupinu), zaměstnávání „romských“ asistentů z lokality, získávání dobrovolníků z regionu a především na transparentnosti služby ve vztahu k cílové skupině a obyvatelům lokality.

4.3.5 OPEN HOUSE, o. p. s.

Tato organizace se zabývá především prevencí drogových závislostí, provozují ale také nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, dále preventivní programy, které nabízejí školám a informační centrum pro mládež a poradnu pro závislosti. Provoz nízkoprahového zařízení je rozdělen pro starší a mladší uživatele jeho služeb a každý den v týdnu má jinou náplň - hudební a výtvarný kroužek, počítače a multimediální výchovu - film. Co se týče geografického pokrytí, nízkoprahové zařízení navštěvují děti především z centra Bruntálu a z okolí (asi když čekají na autobus domů, protože sídlí přímo naproti autobusové stanici) a je tam přibližně stejné zastoupení Romů a ne-Romů. Děti prý projevují zájem o doučování, ale nějaké propojení se školami v tomto směru zatím neexistuje. Za pozornost stojí, že se snaží vyhledávat talenty a posouvat je do profesionálnějších seskupení, i když to znamená, že zpravidla ztratí uživatele služeb.

4.3.6 Jileha - Srdcem

Jileha je neformální lokální skupina romských žen, která vzešla z celostátního setkávání romských žen Manushe pod organizací Slovo 21, momentálně spojuje šest žen a dvě studentky. V minulém roce svépomocně zorganizovali pro širokou bruntálskou veřejnost Den Romů a to i navzdory tomu, že jim Město odmítlo jakkoliv přispět. Ženy se samy aktivizovaly a především s pomocí místních adventistů vybíraly dostatek peněz na sladkosti pro vystupující dětské kapely a soubory, ale také na jejich cestu z Opavy, či Ostravy. Ženy se nadále pravidelně setkávají, i když projekt samotný už skončil a jsou přesvědčeny, že bruntálské neziskové organizace jen přispívají k větší závislosti svých klientů a jejich služby nevedou k jejich aktivizaci a nezávislosti.

4.3.7 Shrnutí a doporučení pro podporu vzdělávání neziskovým sektorem

Bruntálské neziskovky se pravděpodobně snaží nevytvářet konkurenční prostředí, protože každá z nich má velmi specifickou cílovou skupinu, která je vyloženě prostorově a geograficky segregovaná od ostatních, je otázkou, jak se jim podaří společně dělat prostředníky pro školy a školky a jak si tyto kompetence rozdělí.

Neziskovky mají důležitou roli prostředníka mezi rodinou a školou/šolkou, je potřeba, aby tito prostředníci byli připraveni na specifika obou světů a dokázali fungovat jako jejich opravdové přemostění.

Zdá se, že pokrytí největší vyloučené lokality Ligou není dostatečné, jiná neziskovka by tam mohla také vstoupit a nabízet svoje služby, minimálně terénní.

Je ale potřeba počítat s tím, že místní obyvatelé mají velkou nedůvěru k institucím, kterou bude potřeba přetavit v důvěru. Tato důvěra by mohla být podpořena větší transparentností místních aktérů vůči cílové skupině, ale také vůči obyvatelům města.

V Bruntále by se vzhledem k mnohým aktivním osobám z řad Romů mohl osvědčit systém malých grantů na komunitní projekty (viz také evaluační zpráva lokálního partnerství z r. 2015²⁴).

²⁴ Lokální partnerství Bruntál 2010-2013. Evaluační zpráva. (Sedmý kontinent, 2015, dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-bruntal/evaluacni-zprava-lokalniho-partnerstvi-bruntal-2015/download>)

5 Závěry

Struktura místní vzdělávací sítě, děti, žáci, pedagogičtí pracovníci

Ve městě Bruntál jsme identifikovali 5 sociálně vyloučených lokalit, které jsou ale velmi rozmanité, co se složení i počtu obyvatel týče. Největšími lokalitami jsou Kasárny nebo také Západní lokalita a lokalita U Potoka.

Ve městě se nachází 5 státních mateřských škol, 4 běžné základní školy, jedna neúplná soukromá škola a bývalá ZŠ praktická. Žádná ze škol v současnosti nemá přípravný ročník. Od září 2017 ho ale plánují na ZŠ Petrin pro 12 dětí s odloženou školní docházkou.

Pokud jde o střední školy, je v Bruntále všeobecné a sportovní gymnázium, střední průmyslová škola (SPŠ) a obchodní akademie (OA) a jedna střední odborná škola (SOŠ). Sociálně znevýhodnění a romští žáci nejčastěji navštěvují některý z učňovských oborů na SOŠ.

Mateřské školy momentálně navštěvuje 600 dětí. Z nich je 507 ve věku 3-6 let, což je 90 %. Zbýlých 10 % dětí jsou buď starší šesti let, nebo mladší tří let. Zároveň do školek chodí ale jen třetina všech romských dětí v tomto věku - ve školkách je 31 romských dětí, 97 pobírajících dávky v hmotné nouzi a 51 dětí se SVP. Všechny tyto kategorie se vzájemně do určité míry překrývají a v takových případech jsou kumulací vícenásobného znevýhodnění.

Základní školy navštěvuje 1995 žáků, z nich je 479 se SVP, 211 romských a přibližně 260 sociálně znevýhodněných. Podobně jako u MŠ, i tady se tyto kategorie můžou různě překrývat, nebylo v našich možnostech tento překryv ale přesně zjistit. Na druhé straně vzhledem k tendenci „bezproblémové Romy“ nevykazovat a romství jim nepřiznávat, můžeme předpokládat velký překryv romství a sociálního znevýhodnění.

Obsazenost škol v posledních letech spíše klesá v důsledku demografických trendů. Týká se to především ZŠ Petrin, které hrozí, že se stane segregovanou romskou školou. Co se týče mateřských škol, všechny kromě U Rybníka mají speciální třídu, což jim umožňuje snáz pokrýt úvazky učitelek.

Ve školách buď působí speciální pedagogové na celý, nebo poloviční úvazek a školy, kde tomu tak není, mají dostatek pracovníků, kteří by mohli vykonávat speciálně pedagogickou činnost, ale speciálně pedagogické vzdělání mají většinou v aprobaci s něčím dalším a na vysloveně speciálně pedagogickou činnost nemají při svém úvazku prostor.

Ve školách se dlouho čeká na přidělení asistenta pedagoga (nebo spíš financí na něj), ale také dlouho čekají na doporučení z Poradny. ZŠ Školní je jediná škola, která má také asistenta pro sociálně znevýhodněné žáky.

Žádná ze škol momentálně nezaměstnává psychologku, ZŠ Petrin to plánuje od září 2017. Ostatní školy by si vystačily se službami pedagogicko-psychologické poradny, ve které mají momentálně jen 2,8 úvazku, takže je určitě potřeba jim personální kapacity navýšit, aby se mohli věnovat také terapeutické činnosti.

Regionální a sociální dostupnost mateřských a základních škol

Z kapacitních důvodů školy ani školky nemůžou odmítnout žádné děti a žáky, někdy ale odmítají děti a žáky, kteří nemají oficiální trvalý pobyt v Bruntále.

V rámci nastavení spádových oblastí byla snaha o rozdělení vyloučené lokality mezi více škol. Tato snaha se ukazuje jako nedostatečná a funkčnější by bylo začít přistupovat k žákům se sociálním znevýhodněním jako k žákům se SVP a limitovat jejich počty na třídu.

Zdá se, že většina romských dětí není do mateřských škol přihlášena, kdyby začaly navštěvovat mateřské školy od tří let, můžeme se domnívat, že by to přispělo k prevenci jejich školní neúspěšnosti a velmi pravděpodobně by nebylo možné naměřit jim IQ méně než 70 bodů. Bývalou základní školu

praktickou navštěvuje velmi vysoké procento romských dětí a v posledním roce všechny, co do této školy nastoupily, nenavštěvovaly žádné předškolní vzdělávání.

Poplatek za mateřskou školu je 400 Kč na měsíc/dítě, rodiče kteří pobírají dávky v HN, můžou být od poplatku osvobozeni, ale stále musí platit stravné, cca 800 Kč/měsíc, což může představovat překážku pro přítomnost dítěte v mateřské škole, podobně jako různé volitelné kulturní a cestovatelské akce, na které jsou potřebné další finance.

Postoje rodičů a dětí se sociálním znevýhodněním

Rodiče dotázání v rámci analýzy buď v současnosti své děti do MŠ hlásí, nebo je v minulosti nehlásili, protože jim to nepřišlo důležité. V současné době na vzdělávání změnili názor a děti by do MŠ přihlásili.

Mezi některými Romy zatím funguje přesvědčení, že ZŠ Rýmařovská je pro jejich děti vnímaná jako bezpečné a přátelské místo. Podobným směrem se posouvá také vnímání ZŠ Petrin, ale v souvislosti s jejich učiteli se mluví o neuvědomovaném rasismu, který na rodiče pořád nějak působí.

Sociálně znevýhodněné a romské děti navštěvují jen minimálně kroužky ve školách, družinách a středisku volného času. V omezené míře navštěvují nízkoprahová zařízení.

Žáci jsou dostatečně informováni o náročnosti a očekáváních spojených se studiem na konkrétních středních školách v Bruntále a okolí. Zdá se však, že jejich volby nejsou úplně promyšlené a hlásí se někam, jen proto, že je o to někdo žádá.

Drtivá většina žáků se hlásí na některou střední školu, sociálně znevýhodnění a romští žáci jí však často nedokončí, důvody se zdají být individuálně rozmanité, ale zpravidla jsou formované zkušeností sociálního znevýhodnění a vyloučení.

Připravenost zástupců mateřských a základních škol na začleňování žáků s potřebou podpůrných opatření

Téměř všechny základní a mateřské školy mají nějakou zkušenost se vzděláváním dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, s asistenty pedagoga a se spoluprací s poradenskými zařízeními.

V mateřských školách chybí znalosti ze speciální pedagogiky, což jim výrazně komplikuje tvorbu IVP pro děti se SVP.

Všechny základní školy mají nějakou formu spolupráce s mateřskými školami. Buď se jedná o přednášky učitelek prvních tříd pro rodiče, nebo návštěvy prvňáčků v mateřské škole a předškoláků ve škole.

Všechny školy dlouhodobě integrují žáky se SVP, ZŠ Petrin bude mít ve školním poradenském pracovišti psycholožku, všechny ostatní školy kromě ZŠ Jesenické zaměstnávají speciální pedagogy. Jejich práce je hodnocena velmi dobře.

Učitelé jsou schopni efektivně pracovat s asistenty pedagoga, ale je to pro ně jednodušší na prvním stupni, kdy s nimi tráví více času a můžou spolupráci operativně nastavovat.

Školy jsou ochotny přistupovat k doučování žáků, ale mají obavu z nezájmu žáků, obzvlášť na druhém stupni. Momentálně probíhá intenzivní doučování na ZŠ Petrin, Okružní a Rýmařovská.

V poslední době se nastavuje efektivnější spolupráce s neziskovkami při doučování.

Pedagogicko-psychologická poradna má málo pracovníků, takže nemají prostor na terapeutické aktivity, které by hlavně školy uvítaly a některé úkony jim trvají příliš dlouho.

Spolupráce se speciálně-pedagogickými centry je považována za velmi efektivní a prospěšnou.

Přílohy

Příloha č. 1: Seznam dokumentů použitých při desk research

Lokální partnerství Bruntál 2010-2013. Evaluační zpráva. (Sedmý kontinent, 2015).
Obecně závazná vyhláška města Bruntál 02/2017 o stanovení školských obvodů základních škol
Strategický plán sociálního začleňování Bruntál 2015-2018
Školní vzdělávací program všech MŠ a ZŠ
Výroční zpráva za šk. r. 2015-16, všechny MŠ a ZŠ
Poslední zprávy české školní inspekce - všechny MŠ a ZŠ

Příloha č. 2: Evaluační indikátory a checklisty

Indikátory a checklisty za město Bruntál

A) Obecné indikátory: počty (podíly) sociálně znevýhodněných dětí/žáků/studentů/pracovníků (ÚP/NEF/NZDM/ŠPZ/NNO/MÚ) (**3075 dětí a mládeže ve věku 0-17 k 31.12.2016**)

		Stav k 15.5.2017	POZNÁMKA
1A.	Počet (podíl) sociálně znevýhodněných dětí/žáků	362	262 na MŠ a ZŠ
2A.	Počet (podíl) mladých (15 – 19) evidovaných na ÚP		nezjišťováno
3A.	Počet (podíl) sociálně znevýhodněných žáků, kteří navštěvují zájmové a neformální vzdělávání (volnočasovou aktivitu)		nezjišťováno
4A.	Počet (podíl) sociálně znevýhodněných dětí/žáků, kteří navštěvují nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM)	55	(Liga + Open House)
5A.	Počet (podíl) sociálně znevýhodněných dětí/žáků, kteří navštívili SPC za poslední rok	132	odhad za rok 2016
6A.	Počet (podíl) sociálně znevýhodněných dětí/žáků, kteří navštívili PPP za poslední rok		nezjišťováno
7A.	Počet (podíl) sociálně znevýhodněných dětí/žáků využívajících službu sociálních pracovníků sociálně aktivizačních služeb (SAS) pro rodiny s dětmi	104	
8A.	Počet sociálních pracovníků/pracovnic sociálně aktivizačních služeb (SAS) pro rodiny s dětmi	6	
9A.	Počet (podíl) mladých do 18 let evidovaných na ohlašovně města		nezjišťováno

E) Checklist – Obce

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1E.	Obec organizuje semináře a akce pro veřejnost na téma inkluze	☐	-	x	
2E.	Obec má v rámci samosprávy zřízený odbor (úsek/oddělení) na vzdělávání	☐	x	☐	2 lidé na finančním odboru
3E.	Zastupitelé obce pravidelně zvou ředitele škol na výbor (odbor/oddělení) vzdělávání	☐	-	x	
4E.	Nominovaný zástupce obce se pravidelně zúčastňuje školské rady <i>ANO, pokud se nominovaný zástupce zúčastňuje školské rady 2x a více za rok</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se nominovaný zástupce zúčastňuje školské rady alespoň 1x za rok</i>	☐	x	☐	
5E.	Obec finančně přispívá nad rámec školního rozpočtu na programy dalšího vzdělávání a/nebo studijní stáže pro pedagogický personál <i>ANO, pokud obec (spolu)financuje další vzdělávání i studijní stáže pro pedagogický personál</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud obec (spolu)financuje další vzdělávání <u>nebo</u> studijní stáže pro pedagogický personál</i>	☐	☐	x	

6E.	Obec zřídila pozice koordinátora inkluze a/nebo metodika asistentů pedagoga <i>ANO, pokud obec zřídila pozici koordinátora inkluze i metodika asistentů pedagoga</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud obec zřídila pozici koordinátora inkluze nebo metodika asistentů pedagoga</i>	☐	☐	X	
7E.	Obec zřídila pozici sociálního pracovníka sociálně aktivizačních služeb (SAS) pro rodiny s dětmi	☐	-	X	
8E.	Obec podporuje personální zázemí (politiku) školy, tzn. (spolu)podílí se na financování a/nebo ubytování učitelů <i>ANO, pokud se obec (spolu)podílí na financování i ubytování učitelů</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud e obec (spolu)podílí na financování nebo ubytování učitelů</i>	☐	☐	X	
9E.	Obec se podílí na financování zájmového i neformálního vzdělávání (volnočasové aktivity)	X	-	☐	
10E.	Obec se (spolu)podílí na financování nebo zajišťuje plné financování asistenta/asistentů pedagoga <i>ANO, pokud obec plně financuje asistenta/asistenty pedagoga</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud obec částečně financuje asistenta/asistenty pedagoga</i>	☐	☐	X	
11E.	Obec finančně podporuje individuální programy pro konkrétní žáky/studenty (např. rozvoj nadání)	☐	-	X	
12E.	Obec zajišťuje dopravu žáků/studentů do škol (MŠ, ZŠ, SŠ) <i>ANO, pokud obec zajišťuje dopravu dětí/žáků/studentů do MŠ i ZŠ i SŠ</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud obec zajišťuje dopravu dětí/žáků do MŠ i ZŠ</i>	☐	☐	X	
13E.	Obec zřídila školní dohledovou službu	☐	-	X	
14E.	Obec zřídila pozici/pozice asistenta prevence kriminality (APK). APK spolupracuje se školami <i>ANO, pokud obec zřídila APK a pokud APK spolupracuje se školami</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud obec zřídila APK, ale nespolupracuje dále se školami</i>	☐	X	☐	
15E.	Obec při nastavování spádových obvodů škol zohledňuje socio-ekonomické složení obyvatel jednotlivých lokalit v obci tak, aby nedocházelo ke koncentraci sociálně znevýhodněných žáků v určitých školách (ZŠ; MŠ ²⁵)	X	-	☐	

²⁵ Zohlednit vyhlášky měst týkající se spádovosti MŠ, které nabývají účinnosti v září 2017. Obce/města schvalují jeden spádový obvod na celé město s ohledem na nutnost zavedení spádových obvodů i do předškolního vzdělávání. Ministerstvo vnitra a školství však preferuje model jeden spádový obvod – jedna MŠ.

Indikátory a checklisty mateřské školy Bruntál

MŠ Komenského /31.5.2017 (132)

B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných dětí (MŠ)

		Stav k 31.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Kvalifikovaný odhad počtu sociálně znevýhodněných dětí	21	
2B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí, které navštěvují MŠ více než 1 rok v aktuálním školním roce ²⁶	21	
11B.	Počet dětí s IVP ²⁷	17	SVP - řečové vady
11Ba.	Z toho počet dětí s odkladem	8	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí s IVP (ne nevyhnutně z důvodu sociálního znevýhodnění)	1	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných dětí a jejich rodin	x	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny děti (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☐	x	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	

²⁶ Reálně se jedná o děti, kterým je odpuštěno školkovné a rodiče dokládají potvrzení o pobírání hmotné nouze (a ty starší děti).

²⁷ Od září 2017 začne platit novela zákona pro MŠ, individuální vzdělávání u dětí předškolního věku domácí formou. V případě IVP v MŠ se jedná také o děti s odkladem.

D) Checklist – Inkluzivita škol		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	☐	-	x	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá ji veřejně dostupnou nebo aktualizovanou</i>	x	☐	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☐	-	x	
7Da.	Na škole je pracovník, který prošel DVPP (dalším vzděláváním pedagogických pracovníků) v oblasti inkluze ve vzdělávání (např. práce s dítětem se SVP)	x	-	☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	-	x	stará budova
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	x	-	☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	☐	x	☐	

MŠ Okružní (90)
B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných dětí (MŠ)

		Stav k 31.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Kvalifikovaný odhad počtu sociálně znevýhodněných dětí	23	
2B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí, které navštěvují MŠ více než 1 rok v aktuálním školním roce ²⁸	23	
11B.	Počet dětí s IVP ²⁹	13	
11Ba.	Z toho počet dětí s odkladem	6	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí s IVP (ne nevyhnutně z důvodu sociálního znevýhodnění)	2	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných dětí a jejich rodin	☐	-	x	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny děti (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	x	☐	☐	Kroužky nejsou, předškoláci mají Všechná pro všechny, flétnička zdarma
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	

²⁸ Reálně se jedná o děti, kterým je odpuštěno školné a rodiče dokládají potvrzení o pobírání hmotné nouze (a ty starší děti).

²⁹ Od září 2017 začne platit novela zákona pro MŠ, individuální vzdělávání u dětí předškolního věku domácí formou. V případě IVP v MŠ se jedná také o děti s odkladem.

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	x	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	x	☐	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	x	-	☐	
7Da.	Na škole je pracovník, který prošel DVPP (dalším vzděláváním pedagogických pracovníků) v oblasti inkluze ve vzdělávání (např. práce s dítětem se SVP)	x	-	☐	Vysloveně speciální pedagogy
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	-	X	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	x	-	☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	☐	x	☐	Dřív i mezi jinými školami, teď není zájem zvenčí o spolupráci

MŠ Pionýrská (140)
B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných dětí (MŠ)

		Stav k 31.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Kvalifikovaný odhad počtu sociálně znevýhodněných dětí	35	
2B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí, které navštěvují MŠ více než 1 rok v aktuálním školním roce ³⁰	27	
11B.	Počet dětí s IVP ³¹	10	
11Ba.	Z toho počet dětí s odkladem	8	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí s IVP (ne nevyhnutně z důvodu sociálního znevýhodnění)	0	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných dětí a jejich rodin	☐	-	x	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny děti (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	x	☐	☐	kroužky nejsou, činnosti pro všechny děti
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	

³⁰ Reálně se jedná o děti, kterým je odpuštěno školné a rodiče dokládají potvrzení o pobírání hmotné nouze (a ty starší děti), počítáme do toho i děti, které do školky jen letos nastoupily, protože se dá předpokládat, že budou pokračovat i v příštím roce.

³¹ Od září 2017 začne platit novela zákona pro MŠ, individuální vzdělávání u dětí předškolního věku domácí formou. V případě IVP v MŠ se jedná také o děti s odkladem.

D) Checklist – Inkluzivita škol		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	x	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou nebo aktualizovanou</i>	x	☐	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☐	-	x	
7Da.	Na škole je pracovník, který prošel DVPP (dalším vzděláváním pedagogických pracovníků) v oblasti inkluze ve vzdělávání (např. práce s dítětem se SVP)	x	-	☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	x	☐	bezbariérová třída
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	x	-	☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	x	☐	☐	na školeních neformálně, týdenní školení v létě - tvořivá dramatika Báječný týden

MŠ Smetanova (39)
B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných dětí (MŠ)

		Stav k 31.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Kvalifikovaný odhad počtu sociálně znevýhodněných dětí	4	
2B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí, které navštěvují MŠ více než 1 rok v aktuálním školním roce ³²	4	
11B.	Počet dětí s IVP ³³	18	
11Ba.	Z toho počet dětí s odkladem	3	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí s IVP (ne nevyhnutně z důvodu sociálního znevýhodnění)	0	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných dětí a jejich rodin	☐	-	x	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny děti (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☐	x	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	

³² Reálně se jedná o děti, kterým je odpuštěno školné a rodiče dokládají potvrzení o pobírání hmotné nouze (a ty starší děti).

³³ Od září 2017 začne platit novela zákona pro MŠ, individuální vzdělávání u dětí předškolního věku domácí formou. V případě IVP v MŠ se jedná také o děti s odkladem.

D) Checklist – Inkluzivita škol		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	x	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	☐	x	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☐	-	x	
7Da.	Na škole je pracovník, který prošel DVPP (dalším vzděláváním pedagogických pracovníků) v oblasti inkluze ve vzdělávání (např. práce s dítětem se SVP)	x	-	☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	x	-	☐	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	x	-	☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	x	☐	☐	

MŠ U rybníka (199)
B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných dětí (MŠ)

		Stav k 31.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Kvalifikovaný odhad počtu sociálně znevýhodněných dětí	18	
2B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí, které navštěvují MŠ více než 1 rok v aktuálním školním roce ³⁴	12	
11B.	Počet dětí s IVP ³⁵	26	
11Ba.	Z toho počet dětí s odkladem	26	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných dětí s IVP (ne nevyhnutně z důvodu sociálního znevýhodnění)	0	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných dětí a jejich rodin	☐	-	x	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny děti (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☐	x	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	☐	x	☐	

³⁴ Reálně se jedná o děti, kterým je odpuštěno školné a rodiče dokládají potvrzení o pobírání hmotné nouze (a ty starší děti).

³⁵ Od září 2017 začne platit novela zákona pro MŠ, individuální vzdělávání u dětí předškolního věku domácí formou. V případě IVP v MŠ se jedná také o děti s odkladem.

D) Checklist – Inkluzivita škol		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	☐	-	x	Nemají děti se SVP.
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	x	☐	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	x	-	☐	
7Da.	Na škole je pracovník, který prošel DVPP (dalším vzděláváním pedagogických pracovníků) v oblasti inkluze ve vzdělávání (např. práce s dítětem se SVP)	x	-	☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	-	x	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	x	-	☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	☐	x	☐	

ZŠ Cihelní (444)**B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných žáků (ZŠ)**

		Stav k 15.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků	5	
3B.	Počet žáků, kteří předčasně ukončili ZŠ (v jakém ročníku) v uplynulém školním roce	0	
6B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků, kteří navštěvují družiny (ZV) v aktuálním školním roce	0	
7B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z kapacitních důvodů	0	
8B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z jiných než kapacitních důvodů	0	
9B.	Počet žáků, kteří za poslední tři roky v průběhu povinné školní docházky odešli do systému speciálního vzdělávání	0	
10B.	Počet žáků, kteří v uplynulém roce v průběhu povinné školní docházky přestoupili na jinou „běžnou“ ZŠ	12	
11B.	Počet žáků s IVP	3	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků s IVP	0	
13B.	Počet žáků se SVP v 1. stupni PO (podpůrných opatření)	79	
14B.	Počet žáků se SVP ve 2. a 3. stupni PO (podpůrných opatření)	3	
15B.	Počet žáků se SVP ve 4. a 5. stupni PO (podpůrných opatření)	0	
16B.	Počet žáků, kteří opakovali ročník ŽŠ v uplynulém školním roce	1	
18B.	Počet žáků - záškoláků (počet neomluvených hodin více než 20) v uplynulém školním roce	0	
19B.	Počet žáků podpořených obědy zdarma v aktuálním (případně uplynulém) školním roce	0	
20B.	Počet žáků podpořených doučováním (individuálním/skupinovým)	10-20	podle potřeby a požadavků ve skupinách
21B.	Počet žáků, kteří potřebují podporu z důvodu odlišného kulturního prostředí v rodině žáka, omezené znalosti vyučovacího jazyka a/nebo jiných životních podmínek v rodině žáka (např. sociální vyloučení, výrazná chudoba) (diagnostikované ve školském poradenském zařízení – PPP, SPC)	0	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	x	-	☐	0,5 specped
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	☐	x	☐	
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	☐	-	x	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	☐	-	x	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	x	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☐	x	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	☐	-	x	
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☐	x	☐	
10C.	Kariérové poradenství poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	x	-	☐	
11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	x	-	☐	
12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	x	-	☐	

D) Checklist – Inkluzivita škol		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☐	-	X	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	☐	-	X	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	X	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	☐	☐	X	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	☐	-	X	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více než dvakrát do roka	☐	-	X	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	☐	-	X	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění- asistent, psycholog, sociální a speciální pedagog)	☐		X	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	-	X	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	X		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	X	☐	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé</i>	☐	☐	X	
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	X	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	X	-	☐	
15D.	Škola přijímá všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	X	-	☐	

ZŠ Jesenická (655)**B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných žáků (ZŠ)**

		Stav k 15.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků	35	
3B.	Počet žáků, kteří předčasně ukončili ZŠ (v jakém ročníku) v uplynulém školním roce	1	osmá třída
6B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků, kteří navštěvují družiny (ZV) v aktuálním školním roce	0	
7B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z kapacitních důvodů	0	
8B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z jiných než kapacitních důvodů	0	
9B.	Počet žáků, kteří za poslední tři roky v průběhu povinné školní docházky odešli do systému speciálního vzdělávání	1-2	
10B.	Počet žáků, kteří v uplynulém roce v průběhu povinné školní docházky přestoupili na jinou „běžnou“ ZŠ	19	letos 21
11B.	Počet žáků s IVP	9	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků s IVP	0	
13B.	Počet žáků se SVP v 1. stupni PO (podpůrných opatření)	128	Aktuálně probíhají šetření u 46 žáků
14B.	Počet žáků se SVP ve 2. a 3. stupni PO (podpůrných opatření)	5	3. st. 3
15B.	Počet sociálně žáků se SVP ve 4. a 5. stupni PO (podpůrných opatření)	3	
16B.	Počet žáků, kteří opakovali ročník ŽŠ v uplynulém školním roce	3	
18B.	Počet žáků - záškoláků (počet neomluvených hodin více než 20)	3	
19B.	Počet žáků podpořených obědy zdarma v aktuálním školním roce	11	
20B.	Počet žáků podpořených doučováním (individuálním/skupinovým)	30	skupinové doučování
21B.	Počet žáků, kteří potřebují podporu z důvodu odlišného kulturního prostředí v rodině žáka, omezené znalosti vyučovacího jazyka a/nebo jiných životních podmínek v rodině žáka (např. sociální vyloučení, výrazná chudoba) (diagnostikované ve školském poradenském zařízení – PPP, SPC)	0	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	☐	-	x	do března 2017 měli psycholožku
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	x	☐	☐	
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	☐	-	x	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	☐	-	x	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	x	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	x	☐	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	x	-	☐	
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☐	x	☐	
10C.	Kariérové poradenství poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	x	-	☐	
11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	x	☐	☐	
12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	x	☐	☐	

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☐	-	X	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	X	-	☐	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	X	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	X	☐	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	X	-	☐	Zabezpečení výuky žáků se SVP v ŠVP
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více než dvakrát do roka	☐	-	X	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	☐	-	X	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění- asistent, psycholog, sociální a speciální pedagog)	☐		X	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	☐	-	X	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	X		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	☐	X	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé</i>	☐	☐	X	
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	X	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	X	-	☐	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	X	-	☐	

ZŠ Okružní (429)**B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných žáků (ZŠ)**

		Stav k 15.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků	17	
3B.	Počet žáků, kteří předčasně ukončili ZŠ (v jakém ročníku) v uplynulém školním roce	4	osmá třída
6B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků, kteří navštěvují družiny (ZV) v aktuálním školním roce	12	
7B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z kapacitních důvodů	0	
8B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z jiných než kapacitních důvodů	0	
9B.	Počet žáků, kteří za poslední tři roky v průběhu povinné školní docházky odešli do systému speciálního vzdělávání	3	
10B.	Počet žáků, kteří v uplynulém roce v průběhu povinné školní docházky přestoupili na jinou „běžnou“ ZŠ	6	
11B.	Počet žáků s IVP	11	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků s IVP	2	
13B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků se SVP v 1. stupni PO (podpůrných opatření)	5	
14B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků se SVP ve 2. a 3. stupni PO (podpůrných opatření)	2	
15B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků se SVP ve 4. a 5. stupni PO (podpůrných opatření)	0	
16B.	Počet žáků, kteří opakovali ročník ŽŠ v uplynulém školním roce	3	
18B.	Počet žáků - záškoláků (počet neomluvených hodin více než 20) v aktuálním školním roce	4	
19B.	Počet žáků podpořených obědy zdarma v aktuálním (případně uplynulém) školním roce	0	
20B.	Počet žáků podpořených doučováním (individuálním/skupinovým)	30	skupinové doučování
21B.	Počet žáků, kteří potřebují podporu z důvodu odlišného kulturního prostředí v rodině žáka, omezené znalosti vyučovacího jazyka a/nebo jiných životních podmínek v rodině žáka (např. sociální vyloučení, výrazná chudoba) (diagnostikované ve školském poradenském zařízení – PPP, SPC)	0	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	x	-	☐	specped, úvazek 1,0
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	x	☐	☐	
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	☐	-	x	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	☐	x	☐	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	x	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	☐	x	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	x	-	☐	
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☐	x	☐	
10C.	Kariérové poradenství poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	x	-	☐	
11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	x	-	☐	
12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	x	-	☐	

D) Checklist – Inkluzivita škol		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☐	-	X	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	☐	-	X	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	X	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	X	☐	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	X	-	☐	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více než dvakrát do roka	☐	-	X	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	☐	-	X	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění- asistent, psycholog, sociální a speciální pedagog)	X		☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	X	-	☐	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	X		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	X	☐	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé</i>	☐	☐	X	
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	X	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	X	-	☐	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	X	-	☐	

ZŠ Petrin (284)**B) Obecné indikátory: počty sociálně znevýhodněných žáků (ZŠ)**

		Stav k 15.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků	90	
3B.	Počet žáků, kteří předčasně ukončili ZŠ (v jakém ročníku) v uplynulém školním roce	5	osmá třída
6B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků, kteří navštěvují družiny (ZV) v aktuálním školním roce	30	
7B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z kapacitních důvodů	0	
8B.	Počet žáků za poslední tři roky, které škola odmítla z jiných než kapacitních důvodů	0	
9B.	Počet žáků, kteří za poslední tři roky v průběhu povinné školní docházky odešli do systému speciálního vzdělávání	6	
10B.	Počet žáků, kteří v uplynulém roce v průběhu povinné školní docházky přestoupili na jinou „běžnou“ ZŠ	6	
11B.	Počet žáků s IVP	12	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků s IVP	3	
13B.	Počet žáků se SVP v 1. stupni PO (podpůrných opatření)	35	
14B.	Počet žáků se SVP ve 2. a 3. stupni PO (podpůrných opatření)	41	
15B.	Počet sociálně žáků se SVP ve 4. a 5. stupni PO (podpůrných opatření)	0	
16B.	Počet žáků, kteří opakovali ročník ŽŠ v uplynulém školním roce	8	
18B.	Počet žáků - záškoláků (počet neomluvených hodin více než 20)	13	
19B.	Počet žáků podpořených obědy zdarma v aktuálním (případně uplynulém) školním roce	116	v loňském roce; 111873 Kč ve školním roce 2016/2017
20B.	Počet žáků podpořených doučováním (individuálním/skupinovým)	12	projekt Dža dureder, nadace REF
21B.	Počet žáků, kteří potřebují podporu z důvodu odlišného kulturního prostředí v rodině žáka, omezené znalosti vyučovacího jazyka a/nebo jiných životních podmínek v rodině žáka (např. sociální vyloučení, výrazná chudoba) (diagnostikované ve školském poradenském zařízení – PPP, SPC)	4	

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog nebo školní psycholog)	x	-	☐	1,0 specped, psycholog od září 2017
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>	☐	☐	x	Přesto škola pedagogy aktivně vzdělává přímo v této problematice. Celý pedagogický sbor, také školní poradenské pracoviště vzdělává v aktivitách třídního učitele.
3C.	Je ve škole k dispozici sociální (školní) asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin	x	-	☐	
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	x	-	☐	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole	x	-	☐	
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>	x	☐	☐	
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a se SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> se SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x	☐	☐	
8C.	Škola má samostatně v ŠVP zařazenou finanční gramotnost	☐	-	x	
9C.	Škola realizuje kariérové poradenství a poradenskou pomoc rozšířenou o školního psychologa, který ve škole poskytuje specializovanou psychologickou službu při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáků <i>ANO, pokud na škole probíhá kariérové poradenství za účasti školního psychologa</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud se na škole realizuje kariérové poradenství a poradenská služba bez účasti školního psychologa</i>	☐	x	☐	
10C.	Kariérové poradenství poskytuje individuální konzultace pro všechny žáky a jejich rodiče	x	-	☐	Výchovný poradce

11C.	Škola spolupracuje s informačním poradenským střediskem Úřadu práce, které poskytuje žákům ZŠ a jejich rodičům komplexní informace a poradenské služby k volbě povolání	x	-	☐	
12C.	Škola realizuje projekty ve spolupráci se středními školami (např. výuka na středních školách nanečisto)	☐	x	☐	

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu	☐	-	X	
2D.	Má škola speciální třídu dle §16 odst. 9 školského zákona	☐	-	X	
3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga	X	-	☐	
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou a veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou <u>nebo</u> aktualizovanou</i>	X	☐	☐	
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání	X	-	☐	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více než dvakrát do roka	X	-	☐	
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání	X	-	☐	
8D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění- asistent, psycholog, sociální a speciální pedagog)	☐	X	☐	
9D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	X	-	☐	
10D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	X		☐	
11D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy i na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>	X	☐	☐	
12D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti i pro dospělé ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé</i>	☐	X	☐	Ve stejné budově se nachází SVC.
13D.	Prezentování „otevřenosti“ ve škole, tzn. ve škole lze vidět heterogenitu (děti ve třídě jsou smíšené bez ohledu na postižení, etnicitu, menšinu atd.)	X	-	☐	
14D.	Přijímá ZŠ všechny žáky ze spádové oblasti	X	-	☐	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	X	-	☐	

Indikátory a checklisty střední školy Bruntál

SOŠ Krnovská 9 / kapacita 475 žáků

B) Obecné indikátory: počty (podíly) sociálně znevýhodněných žáků (SŠ)

		Stav k 15.5.2017	POZNÁMKA
1B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků	290	
4B.	Počet žáků, kteří předčasně ukončili SŠ	56	za první půlrok 2016/17
5B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků, kteří úspěšně dokončili SŠ v uplynulém školním roce		nezjišťováno
10B.	Počet žáků s IVP	0	
12B.	Počet sociálně znevýhodněných žáků s IVP	0	
13B.	Počet žáků se SVP v 1. a 2. stupni PO (podpůrných opatření)	10	
14B.	Počet žáků se SVP ve 3. stupni PO (podpůrných opatření)	63	
15B.	Počet žáků se SVP ve 4. a 5. stupni PO (podpůrných opatření)	0	
17B.	Počet žáků, kteří opakovali ročník SŠ v uplynulém školním roce		nezjišťováno
18B.	Počet žáků, záškoláků (počet neomluvených hodin více než 20) v uplynulém školním roce		nezjišťováno
22B.	Počet žáků, kteří potřebují podporu z důvodu odlišného kulturního prostředí v rodině žáka, omezené znalosti vyučovacího jazyka a/nebo jiných životních podmínek v rodině žáka (např. sociální vyloučení, výrazná chudoba) (diagnostikované ve školském poradenském zařízení – PPP, SPC)	41	v rámci obecné diagnostiky uvedeno i sociální znevýhodnění

C) Checklist – Míra školní podpory v oblasti IKV

ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
-----	----------	----	----------

1C.	Škola má aktivní školní poradenské pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce), které je rozšířeno o speciálního pedagoga nebo o školního psychologa		-	x
2C.	Škola má vypracovaný funkční plán systému prevence sociálně patologických jevů, jehož součástí je podpora prohlubování praktických dovedností učitelů při práci s tématem týkající se sociálně patologických jevů a vymezení role třídního učitele v oblasti prevence sociálně patologických jevů <i>ANO, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů i vymezení role třídního učitele</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud je součástí funkčního plánu sociálně patologických jevů podpora praktických dovedností učitelů <u>nebo</u> vymezení role třídního učitele</i>		x	
3C.	Je ve škole k dispozici školní asistent pro podporu sociálně znevýhodněných žáků a jejich rodin		-	x
4C.	Škola má volně ve třídách k dispozici pomůcky do hodiny	x	-	
5C.	Škola umožňuje zpracování domácích úkolů ve škole		-	x
6C.	Škola poskytuje školní i volnočasové aktivity zpřístupněné pro všechny žáky (bez ohledu na finance či postižení) <i>ANO, pokud jsou školní i volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance i postižení</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud jsou školní <u>nebo</u> volnočasové aktivity zpřístupněné a to bez ohledu na finance <u>nebo</u> postižení</i>			x
7C.	Škola aktivně spolupracuje s PPP a s SPC <i>ANO, pokud škola spolupracuje s PPP i s SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i> <i>ČÁSTEČNĚ, pokud škola spolupracuje s PPP <u>nebo</u> s SPC nad rámec společné agendy, např. formou pravidelných společných informačních setkání</i>	x		

D) Checklist – Inkluzivita škol

		ANO	ČÁSTEČNĚ	NE	POZNÁMKA
1D.	Má škola výběrovou třídu		-	x	

3D.	Má škola dostatečný počet asistentů pedagoga		-	x	AP ve škole nejsou vůbec
4D.	Má škola písemně zpracovanou, veřejně dostupnou a aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy <i>ANO, pokud má škola písemně zpracovanou <u>a</u> veřejně dostupnou <u>a</u> aktualizovanou vizi a strategii rozvoje školy ČÁSTEČNĚ, pokud má škola písemně zpracovanou vizi a strategii rozvoje školy, ale nemá jí veřejně dostupnou nebo aktualizovanou</i>		x		
5D.	Existuje písemně zpracovaná strategie rozvoje školy zohledňující inkluzivní vzdělávání		-	x	
6D.	Školská rada zasedá pravidelně více jak dvakrát do roka		-		
7D.	Na škole je koordinátor inkluzivního vzdělávání		-	x	
9D.	Má škola rozpočet, který pamatuje na rozvoj školy v rámci inkluzivního vzdělávání (např. peníze na další vzdělávání pedagogů, stavební úpravy, vybavení školy, peníze na pomůcky, personální zajištění (asistent, psycholog))		-	x	
10D.	Škola je bezbariérová (vstup, učebny, sociální zařízení apod.)	x	-		
11D.	Škola má webové stránky, na nichž se prezentuje a na nichž lze nalézt téma inkluzivního vzdělávání (např. fotografie z akcí, otevřené dny, rodičovské prohlídky, návaznost na další vzdělávání)	x	-		
12D.	Probíhá ve škole i mimo školu výměna zkušeností mezi pedagogy <i>ANO, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni školy <u>i</u> na úrovni spolupráce s jinými školami v Česku/zahraničí ČÁSTEČNĚ, pokud výměna zkušeností probíhá na úrovni domovské školy</i>		x		
13D.	Škola je také „komunitním“ centrem (tzn. fungují zde různé kroužky pro děti i dospělé apod.) <i>ANO, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>i</u> pro dospělé ČÁSTEČNĚ, pokud na škole probíhají kroužky pro děti <u>nebo</u> pro dospělé</i>			x	
15D.	Přijímá škola všechny žáky bez ohledu na jejich SVP (speciální vzdělávací potřeby)	x	-		